

Upravišтво: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24,
31-25, 31-26.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelen-
burgova ul. — Tel. 34-92 in 33-92.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42.

Računi pri poš. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 17.749.

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje
iz Kr. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30.— Din.
Za inozemstvo 50.— Din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
31-22, 31-23, 31-24, 31-25, 31-26.

Rokopisi se ne vračajo.

UNICA RAPPRESENTANTE
per le inserzioni dal Regno d'Italia
e dall'estero è
l'Unione Pubblicità Italiana S.A.,
Milano

Izvidniški boji pri Sollumu in Tobruku

Hude angleške izgube — Ponovno bombardiranje Malte — Angleška križarka poškodovana na vzhodnem Sredozemskem morju

Glavni stan Italijanskih Oboroženih sil je objavil 21. maja naslednje 350. vojno poročilo:

V Severni Afriki se razvija na fronti pri Sollumu ter v okolici Tobruka aktivnost izvidniških enic na eni in drugi strani. Pri poizkusih izpadov v preteklih dneh so Angleži utrpeli hude izgube na ljudeh in materialu.

Ponoči minulega 20. maja so nemška letala bombardirala oporišče Malte. Zadele so bile topovske baterije in reflektorji ter povzročena porušenja in požari. Dve sovražni letali sta bili zažgani na tleh. Ena britanska letalo je bilo sestreljeno v letalski borbi.

Na vzhodnem Sredozemskem morju so naša torpedna letala s torpedi pogodila 10.000 tonsko križarko.

Iz Vzhodne Afrike ni nič novega poročati.

Naša podmornica »Malaspina« je pod poveljstvom poročnika bojnega broda Prinija Giulianoja potopila na Atlantiku sovražni tovorni parnik »Lycan« s 7750 tonami.

Boji v Abesiniji še ne bodo kmalu končani

Berlin, 21. maja. s. Strateški položaj v Vzhodni Afriki, piše »Völkischer Beobachter«, ne izključuje zaradi bližnje deževne dobe, da se bodo osredotočene italijanske vojne sile še držale pri Gondarju in Džimi ter tako prisilile Angleže, da še nekoliko mesecev ne bodo mogli izvršiti v Abesiniji svojega načrta. Sijajno zadržanje italijanskih čet pri Gondarju in Džimi, kjer so celo ponovno osvojile nekoliko že izgubljenih postojank, potrjuje možnost, da bodo Angleži prisiljeni voditi še dolgo borbo v Vzhodni Afriki. Italijanske čete so si osvojile posebno obrambno taktiko, ki jo je do najmanjših podrobnosti proučil in ostvaril vojvoda d'Aosta ter se je posluževal z največjo spretnostjo in uspehom.

Sofija, 21. maja. s. Bolgarski listi objavljajo s posebnim poudarkom brzojavljaj med vojvoda d'Aostom in Ducejem ter podčrtavajo, da je moral sam sovranski priznati sijajne vrline italijanskih vojakov in njihovega vzvišenega vodje. Na prvih straneh vseh listov je videti fotografijo vojvode iz Aoste, ki mu izražajo živo občudovanje njegovih visokih vojaških in knežjih sposobnosti, s katerimi je do konca hotel deliti usodo junakov, ki jim je zapovedoval.

Kodanj, 21. maja. s. Vsi danski listi objavljajo z velikim poudarkom na prvi strani vesti o čudovitem odporu italijanskih čet pri Ambi Alagiju in podčrtavajo v svojih naslovih ter podnaslovih občudovanje in spoštovanje, ki ju je celo med sovrnikom zbudilo junaško vedenje vojvode iz Aoste in njegovih čet.

V Egipt pobegli grški ministri

Lizbona, 21. maja. d. Kakor poročajo listi iz Kaira, je nedavno prispelo v Egipt s Krete 5 članov bivše grške vlade. To so mornariški minister Sakellerio, notranji minister Manisidakis, propagandni minister Nicoludis, minister za vzgojo Sekeri in minister za trgovsko mornarico Theophanidis.

Obisk japonske misije pri Fašistični milici

Rim, 21. maja (Stefani) Davi je japonska vojaška misija vrnila poset poveljniku Fašistične milice. Načelnik misije general Jamasita Tomojuki je v prisrčnem tonu nagovoril Fašistično milico. Podnačelnik miličnega štaba se mu je za to zahvalil ter mu sporočil pozdrave v imenu legionarjev. Nato je načelniku japonske misije podaril bodalo, kakršnega nosijo miličniki.

Angleški obrambni ukrepi proti Siamu

Bangkok, 21. maja. s. Britsko diplomatsko zastopstvo je obvestilo slamsko vlado, da se je vse ozemlje Vallesleya v severovzhodni Maleziji spremenilo v obrambno področje. Brez dovoljenja britskih policijskih oblasti ne sme nihče potovati in ostajati v tem pasu.

Iraški poslanik v Berlinu

Bejrut, 21. maja. d. V dobro poučenih iraških krogih trdijo, da bo imenovan sedanji iraški poslanik v Ankari Kamel Kajlani za poslanika v Berlinu.

Angleški obrambni ukrepi proti Siamu

Bangkok, 21. maja. s. Britsko diplomatsko zastopstvo je obvestilo slamsko vlado, da se je vse ozemlje Vallesleya v severovzhodni Maleziji spremenilo v obrambno področje. Brez dovoljenja britskih policijskih oblasti ne sme nihče potovati in ostajati v tem pasu.

Iraški poslanik v Berlinu

Bejrut, 21. maja. d. V dobro poučenih iraških krogih trdijo, da bo imenovan sedanji iraški poslanik v Ankari Kamel Kajlani za poslanika v Berlinu.

Angleški obrambni ukrepi proti Siamu

Bangkok, 21. maja. s. Britsko diplomatsko zastopstvo je obvestilo slamsko vlado, da se je vse ozemlje Vallesleya v severovzhodni Maleziji spremenilo v obrambno področje. Brez dovoljenja britskih policijskih oblasti ne sme nihče potovati in ostajati v tem pasu.

Iraški poslanik v Berlinu

Bejrut, 21. maja. d. V dobro poučenih iraških krogih trdijo, da bo imenovan sedanji iraški poslanik v Ankari Kamel Kajlani za poslanika v Berlinu.

Angleški obrambni ukrepi proti Siamu

Bangkok, 21. maja. s. Britsko diplomatsko zastopstvo je obvestilo slamsko vlado, da se je vse ozemlje Vallesleya v severovzhodni Maleziji spremenilo v obrambno področje. Brez dovoljenja britskih policijskih oblasti ne sme nihče potovati in ostajati v tem pasu.

Iraški poslanik v Berlinu

Bejrut, 21. maja. d. V dobro poučenih iraških krogih trdijo, da bo imenovan sedanji iraški poslanik v Ankari Kamel Kajlani za poslanika v Berlinu.

Angleški obrambni ukrepi proti Siamu

Bangkok, 21. maja. s. Britsko diplomatsko zastopstvo je obvestilo slamsko vlado, da se je vse ozemlje Vallesleya v severovzhodni Maleziji spremenilo v obrambno področje. Brez dovoljenja britskih policijskih oblasti ne sme nihče potovati in ostajati v tem pasu.

Iraški poslanik v Berlinu

Bejrut, 21. maja. d. V dobro poučenih iraških krogih trdijo, da bo imenovan sedanji iraški poslanik v Ankari Kamel Kajlani za poslanika v Berlinu.

Angleški obrambni ukrepi proti Siamu

Bangkok, 21. maja. s. Britsko diplomatsko zastopstvo je obvestilo slamsko vlado, da se je vse ozemlje Vallesleya v severovzhodni Maleziji spremenilo v obrambno področje. Brez dovoljenja britskih policijskih oblasti ne sme nihče potovati in ostajati v tem pasu.

Iraški poslanik v Berlinu

Bejrut, 21. maja. d. V dobro poučenih iraških krogih trdijo, da bo imenovan sedanji iraški poslanik v Ankari Kamel Kajlani za poslanika v Berlinu.

Angleški obrambni ukrepi proti Siamu

Bangkok, 21. maja. s. Britsko diplomatsko zastopstvo je obvestilo slamsko vlado, da se je vse ozemlje Vallesleya v severovzhodni Maleziji spremenilo v obrambno področje. Brez dovoljenja britskih policijskih oblasti ne sme nihče potovati in ostajati v tem pasu.

Iraški poslanik v Berlinu

Bejrut, 21. maja. d. V dobro poučenih iraških krogih trdijo, da bo imenovan sedanji iraški poslanik v Ankari Kamel Kajlani za poslanika v Berlinu.

Angleški obrambni ukrepi proti Siamu

Bangkok, 21. maja. s. Britsko diplomatsko zastopstvo je obvestilo slamsko vlado, da se je vse ozemlje Vallesleya v severovzhodni Maleziji spremenilo v obrambno področje. Brez dovoljenja britskih policijskih oblasti ne sme nihče potovati in ostajati v tem pasu.

Iraški poslanik v Berlinu

Bejrut, 21. maja. d. V dobro poučenih iraških krogih trdijo, da bo imenovan sedanji iraški poslanik v Ankari Kamel Kajlani za poslanika v Berlinu.

Angleški obrambni ukrepi proti Siamu

Bangkok, 21. maja. s. Britsko diplomatsko zastopstvo je obvestilo slamsko vlado, da se je vse ozemlje Vallesleya v severovzhodni Maleziji spremenilo v obrambno področje. Brez dovoljenja britskih policijskih oblasti ne sme nihče potovati in ostajati v tem pasu.

Iraški poslanik v Berlinu

Bejrut, 21. maja. d. V dobro poučenih iraških krogih trdijo, da bo imenovan sedanji iraški poslanik v Ankari Kamel Kajlani za poslanika v Berlinu.

Rim, 21. maja. (Stefani). Fašist Emilio Grazioli, bivši Zvezni Tajnik v Trstu, je bil s Kraljevim odlokom na predlog Duceja kot Ministra notranjih zadev imenovan za Visokega Komisarja za Ljubljansko pokrajino z datumom 3. t. m.

Visoki Komisar g. Emilio Grazioli je bil na najvišjem položaju fašističnega hierarha Tržaške pokrajine kot pokrajinski Tajnik Fašistične stranke okoli pet let. Še poprej je bil na enakem položaju v pokrajini Trento. Razen tega je bil na raznih visokih političnih in upravnih položajih Tržaške pokrajine. G. Emilio Grazioli spada med fašiste prve ure, med fašiste pred pohodom na Rim. Je tudi član nove Fašistične Korpacijske zbornice od njene ustanovitve dalje. Že v svetovni vojni se je

izkazal kot bojevnik in je bil odlikovan z vojnimi križem.

Gospodu Visokemu Komisarju, ki je že od prvega dne pokazal vsestransko razumevanje za kulturne, socialne in gospodarske težnje slovenskega prebivalstva v Ljubljanski pokrajini, ter uživa zato naše splošne simpatije, čestitamo k visokemu imenovanju, ki je dokaz najvišjega zaupanja ter mu želimo pri izvrševanju njegovih poslov kot Visoki Komisar največ uspeha v blagor velike italijanske Domovine in našega prebivalstva.

Ante Pavelić o borbi za hrvatsko državo

Kronanje Savojskega vojvode za hrvatskega kralja
Tomislava II. bo na Duvanjskem polju

Zagreb, 21. maja. Na velikem zborovanju ustašev na trgu sv. Marka je imel danes poglavitni neodvisne hrvatske države govor, v katerem je očrtal zgodovino ustanovitve neodvisne države, njeno obliko kakor ji je bila dana v Rimu, in njen program. Njegov govor je množica vedno znova prekinjala z vzklikanjem in pritrdjevanjem.

Še so med nami ljudje, je spčetka dejal, a hvala bogu, da jih je malo, ki ne razumejo našega ustaškega jezika, toda jaz vem, da boste z njimi znali govoriti tudi v jeziku, ki ga bodo razumeli. Hrvatski narod je doživel svoje veliko vstajenje. Vsakdo ve, da ni prišlo čez noč. Stoletja so trajale borbe, naši predniki so darovali svoja življenja zanj, vzdali so jih v temelje neodvisnega hrvatskega naroda: od Petra Radića do Gradaševića, od Zrinjskega in Frankopana do Starčevića in Evgena Kvaternika, od Stjepana Radića in Stope Javora pa do onih, ki so še ob zadnji uri dali svojo kri za svobodo hrvatskega naroda.

Nato je razložil, zakaj se je odločil po letih zatiranja za borbo z orožjem in silo. Ljuto rano je bilo treba zdraviti z ljuto travo. Silo, ki je bila izvršena nad hrvatskim narodom, je bilo treba pobijati s silo. Ko smo to delo pričeli, so nam naši sovražniki in malodušneži dejali, da smo zblaznili, da smo izdajalci in da smo tuji plačanci. Sedaj vemo, da so oni izdajalci, malodušneži in tuji plačanci, mi pa smo neodvisna Hrvatska. Pripravili smo se na svoj veliki čin osvobodjenja z našo pestjo in z našo vero. In danes res ni nič več one Evrope, ki je bila zgrajena na papirnatih mirnih pogodbah. Z našo voljo, zavestjo, vero, mučeniškimi žrtvami, borbo, organizacijo in z našimi velikimi vojnimi čini zadnjih dni smo pokopali sramotno državo. Ugotoviti pa moram, da sta nam bila v veliko pomoč dva velika naroda, državni oči, pod vodstvom svojih velikih vodij. (Iz množice se čujejo vzklik Duceju). Hrvatski narod jima bo večno hvaležen.

Naša domovina je bila takoj prve dni priznana od sosednih narodov in se je kot neodvisna država vključila v niz svobodnih narodov nove Evrope. To je bil naj-

večji uspeh ustaškega pokreta. Sedaj so v glavnem določene tudi meje nove hrvatske države. Hrvatski narod je doprinesel tudi v tem svoje žrtve. Ni sposoben za življenje oni, ki ni sposoben prenesti žrtve, vedeti pa moramo, da bo vsak Hrvat, ki je ostal izven mej neodvisne hrvatske države, ohranil svoje ime, svoj jezik, svojo narodnost, svojo kulturo in svoje gospodarstvo, da bodo tudi oni Hrvatje, ki bodo ostali izven mej hrvatske države in ki jih k sreči ni veliko, ostali integralni del hrvatskega naroda. Vem, da je to popolnoma v intencijah našega velikega prijatelja Benita Mussolinija. (Množica je znova navdušeno vzklikala Duceju).

Nato je poglavitni govoril o obliki hrvatske države, o postavitvi krone kralja Zvonimira za simbol suverenosti, vrhovnosti neodvisne hrvatske države. Jaz sem to krono, je dejal, ponudil Savojskemu vojvodi, ker sem vedel, da je je najvišjedinji. To je bil prvi čin, ki sem ga storil. Drugi čin bo izvršil hrvatski narod izvršil ga bo suvereno in zakonito po svojih tradicijah, čim bo čas za to prispel. Dal bo zakon s katerim bo uzakonjena nova hrvatska dinastija in postavljen na prestol Hrvatske vojvoda slavnega Savojskega doma, hrvatski kralj Tomislav II. Ko se bo to zgodilo, bo kralj samo hrvatski in nikogar drugega. Na slavnem Duvanjskem polju se bo obnovilo veliko in slavno kraljestvo, doslej v zgodovini največje neodvisne hrvatske države.

Pavelić je nato govoril o kmečkih in ustaških osnovah hrvatske države. V smislu ustaških načel bosta kruh in brana Hrvatu hrana, a ustaša bo njegova obrana. Govoril je o upravi v vsej Hrvatski. Zanj bo pred narodom odgovarjal sam, a vsi državni organi in namestenci bodo odgovorni njemu in pri tem se ne bo šalil. Upravo pa bo vodil kmečki in delovni narod. Imenovan je že kmet za velikega župana. Imenovan je delavec za zagrebskega podžupana in mali obrtnik za župana. Narod pa ne živi samo od uprave in državne oblike ter državnega reda, marveč tudi od narodnega gospodarstva. Hrvatska si bo ustvarila gospodarski red, da ji ga bo svet

Nadaljevanje na 2. strani

Nemško vojno poročilo

Berlin, 21. maja. Vrhovno vojno poveljništvo je izdalo danes naslednje poročilo: Zadnjo noč so bombardirala bojna letala več letališč v jugozapadni Angliji. Zaradi bombnih zadetkov v polno so nastali številni veliki požari in razdejavanja v hangarjih in zakloniščih.

Nemška bojna letala so napadla z dobrim učinkom letališča na otoku Malti, uničila dve angleški letali na tleh in sestrelila letalo tipa Hurricane.

V Severni Afriki delovanje izvidniških oddelkov. Nemška bojna letala so uspešno nastopila proti angleškim motoriziranim kolonom pri Sollumu in Sidi Baraniju.

Sovražnik se niti podnevi niti ponoči ni udeleževal v boju nad nemškim ozemljem.

Potopljena angleška

pomožna križarka

Lizbona, 21. maja. s. Angleška admiraliteta objavlja, da je bila potopljena pomožna ladja britske mornarice »Samito«. Starše in sorodnike žrtev so o tem obvestili.

Rešeni potniki

potopljenega parnika

New York, 21. maja. d. Newyorški listi objavljajo berlinska poročila o potopitvi egiptskega parnika »Zamzam« na južnem Atlantiku ter pristavljajo, da so bili rešeni vsi potniki, tudi ameriški državljani, ter prepeljani na ozemlje, zasedeno po Nemčiji.

Gibraltar v nevarnosti

Stockholm, 21. maja. d. »Göteborgs Handels-och-Öfverfarts-Tidning« ponatiskuje vest agencije »United Press« iz Londona, ki pravi dobesedno takole:

Grozeči nemški sunek preko Španije proti Gibraltarju postavlja angleško brodoge prvič po 150 letih pred morda nujno možnost, da zapusti zapadno Sredozemsko morje.

Večina opazovalcev Londonu je baje to tej vesti agencije »United Press«, mnenja, da bi bilo Angliji v primeru napada s kopnega nemogoče braniti gibraltarsko lukko kot pomorsko oporišče. Edino možnost, da bi Anglija še nadalje ohranila pomorsko oporišče v Gibraltarju, bi dala osvojitve španskega področja, ki meji ob Gibraltar na treh straneh, po angleških četah. V zvezi s tem se boje v Londonu pogajali med Nemčijo in Španijo, ki jih že nekaj časa slutijo, in ki bi mogla imeti namen, da se omogoči nemškimi četam napad na njeni strani v vojno.

Neodvisnost Španije

Madrid, 21. maja. d. Španski službeni zastopnik je izjavil predstavnikom tiska, da so izmišljene in tendenčne vesti, ki jih širi Španiji neprijazna propaganda, češ da prihaja Španija vedno bolj pod vpliv držav osi. Službeni zastopnik ni italijanskih čet, kakor se trdi z nekaterih strani, ter da madridska vlada popolnoma sama določa špansko zunanjo politiko. Ta izjava predstavlja hkrati tudi demantirano nepravilno izjavo španskega rojalista de Aguirreja, češ da je postala Španija že povsem odvisna od Nemčije ter da je pogodbeno vezana stopiti na njeni strani v vojno.

V severni Irski ne bo prisilnega navačenja

New York, 21. maja. d. Kakor poročajo iz Londona, je Churchill izjavil v spodnji zbornici na neko vprašanje, da ni nameravalo prisilno rekrutiranje v severni Irski zaradi hudega odpora De Valere.

Ruski tisk o vojnih dogodkih

Moskva, 21. maja. d. Moskovski listi se v zunanje-političnih pregledih bavijo nadalje z vojnimi dogodki. Mnogo pozornosti

Vojna na Kitajskem

Cungking, 21. maja. d. Glede japonskih trditve, da sta bila ujeta dva kitajska poveljnika armadnih zborov, neki divizijski poveljnik pa je bil ranjen, dočim se je njegov namestnik vdal, izjavlja kitajski radio, da v kitajski armadi ni činov, kakor bi bil namestnik armijskega štabnega šefa, o katerem Japonci trdijo, da se jim je predal.

Giuseppe Bastianini guverner Dalmacije

Ustanovitev avtonomne Dalmatinske gubernije

Rim, 21. maja. s. S kraljevim dekretom je bil imenovan za guvernerja Dalmacije Ekselencen Josip Bastianini.

Giuseppe Bastianini, ki je bil imenovan za guvernerja Dalmacije, se je rodil v Perugia in je danes star 42 let. Še zelo mlad se je udeležil evropske vojne; bil je eden izmed voditeljev revolucije Črnih sraj v Umbriji in v Parmi ter eden izmed odličnih govornikov fašističnega režima. Kasneje je bil načelnik tiskovnega urada ter tajnik Fašijev v inozemstvu, nato pa član velikega fašističnega sveta ter podtajnik v uradu za narodno gospodarstvo. L. 1928 je imel prvo diplomatsko funkcijo, ko je kot pooblaščen minister zastopal Italijo v Tangerju. Odtod je bil premeščen v isti lastnosti v Lizbono in v Atene. L. 1932 je postal veleposlanik v Varšavi in je zastupil poljsko prestolnico štiri leta kasneje. Vrnil se je v Rim ter je prevzel podtajniško mesto v zunanjem ministrstvu. Pred tremi leti je bil imenovan za veleposlanika Italije v Londonu, kjer je ostal do izbruhov vojne med Italijo in Veliko Britanijo. Zadnje mesece se je kot prostovoljec udeleževal vojne na albanski fronti v činu podpolkovnika.

Italijanska javnost je z živo simpatijo sprejela na znanje imenovanje Bastianinija za guvernerja Dalmacije. Listi naglašajo, da je Bastianini eden izmed prvih fašistov in fašističnih vodij prve ure, ki je po vsej pravici že imel važna politična mesta ter se izkazal zelo zasluženega v svoji sijajni diplomatski karijeri.

Kraljev dekret

Rim, 21. maja. s. Danes je bil objavljen Kraljevi dekret o položaju novega ozemlja, ki je postalo integralni del Kraljevine Italije. Dekret se glasi:

Člen 1. Ozemlje, katerega meje so zaščitane na priloženem zemljevidu, ki ga je videl in potrdil Duce Fašizma in Predsednik vlade, so integralni del Italijanske Kraljevine.

Člen 2. Ozemlje, kakor ga omenja

čl. 1. in ki meji na Pokrajino Reko, otoki Krk, Rab in še nekateri drugi manjši otoki ki pripadajo upravno k obema otokoma, se priključijo Reški pokrajini.

Člen 3. Ostalo ozemlje in ostali otoki v Dalmaciji, na katere se nanaša čl. 1 postanejo s sedanjo Zadrsko Pokrajino Dalmatinska gubernija, ki bo obsegala pokrajine Zader, Split in Kotor. Upravne meje dalmatinskih pokrajin bodo določene s Kraljevim dekretom, ki bo določil tudi kompetence guvernerja in njegov odnos do Prefektov teh pokrajin. Guverner bo imel svoj sedež v Zadru in bo neposredno podrejen Duceju, Predsedniku vlade.

Člen 4. Občini Split in Korčula dobita posebno upravno ureditev. Odredbe, ki se bodo nanje nanašale, bodo izdane v obliki Kraljevega dekreta, kakor ga bo predložil Duce Fašizma, Predsednik vlade in Notranji Minister v sporazumu z drugimi pristojni Ministri.

Člen 5. Kraljeva vlada je pooblaščen objaviti na ozemlju, navedenem v členu 1. izdati in druge zakone Kraljevine ter izdati ukrepe, ki so potrebni, da se koordinirajo z zakoni, ki sedaj tam veljajo in še posebej z upravnim ustrojem, ki bo specialno določen za občini Split in Korčulo v smislu člena 4.

Člen 6. Do novih odredb ostanejo na ozemlju, na katero se nanaša člen 1. v veljavi določbe, ki se nanašajo na civilno in pravosodno upravo, kolikor so bile izdane z razglasi italijanskih okupacijskih vojaških oblasti. Guverner Dalmacije in Prefekt Reške pokrajine bosta izvajala na ozemlju, omenjenem v čl. 1., kolikor je podrejena enemu ali drugemu, isto oblast, kakor je bila zgoraj omenjenimi določbami dana dosedanjim Civilnim Komisarjem.

Člen 7. Ta dekret se uveljavi z dnem, ko ga objavi Službeni list Kraljevine in bo predložen zakonodajnim zbornicam, da ga spremenijo v zakon. Duce Fašizma in Predsednik vlade je pooblaščen, da jima ta zakon predloži.

o francoskih kolonij za napad proti Angliji iz generelu de Gaulle.

... în general de Gaule.

V Zagrebu sredi maja

Stari »horvacki« Zagreb, ki je bil zadnje tedne odet v slavnostno obleko tisočev narodnih zastav, je dobil spet običajni videz. Zunanja podoba mesta se zdi površnemu opazovalcu nespremenjena in tudi praznično vrvenje množi na Zrinjevcu, Jelčićevem trgu in po llici je tako, kakor vsako nedeljo. Šele tisti, ki si to najmlajšo evropsko prestolnico natančneje ogleduje, odkrije značilna znamenja zgodovinskega preobrata.

Vsi napisi in vsi simboli, ki so spominjali na bivšo državo ali banovino, so skrbno odstranjeni. Uličnih tablica, ki so se nanašale na dinastijo Karađorđević, ni več. Jugoslavenska banka v Praški ulici n. pr. je ostala samo še »... banka d. d.« Masarykovi ulici, ki vodi iz centra proti Velikemu kazalištu, je bil vrnjen njen prejšnji naziv (Marovska ul.), podobno mnogim drugim.

Židovske trgovine so za zdaj ostale in obratujejo dalje. Imena tvrdo kakor Arnstein, Deutsch, Bijelić in drugih, ta tradicionalni prilastek najpomembnejše prometne žile Zagreba, so še zmeraj na svojih mestih, pač pa so odstranjene n. pr. neonske črke Srba Anastasa Pavlovića. Knjižarna Vasić na Zrinjevcu se imenuje zdaj Horvat. Večina nežidovskih trgovin ima napise »Hrvatska trgovina Na šipah so skoraj povsod nalepljene hrvatske in nemške zastavice z gesli, ki proslavljajo novo državo in njenega voditelja.

Nekatere knjižarne, ki so bile pred vojno obilno založene z najrazličnejšo literaturo, kakor na primer »Kultura« in Breyer v Masarykovi ulici, so zaprte. V Kuglijevi izloži nasproti »Corso« je razstavljena ena prvih knjižniških novosti ustaške dobe: Kerubina Segvića brošura »Die Kroaten und ihre Mission während der dreizehn Jahrhunderte der Geschichte«, s poglavnim posvetilom avtorju. V njej učeni apologet Tomaža, arhidiakona splitskega, znova utemeljuje znano tezo o neslovanskem izvoru Hrvatov, tezo, ki ustege postati — kakor je razvidno iz Paveličeve izjave v »Resto del Carlino« — obvezna doktrina nove kraljevine. Zanimivo je, da se spet prodaja knjiga Mirka Glogjarića »Masonerija u Hrvatskoj«, ki jo je prejšnja banovina zaplenila.

Nekdanja sestajališča Židov, »Corso«, »Astorija« itd., so brez običajnih gostov. Židje so morali zapustiti zasebna stanovanja v središču in se preseljujejo v južni del mesta, prav tako Srbi. Za obojne veljajo stroge izjemne omejitve glede gibanja po ulicah; ob večernih urah je marsikdo lahko pričal prizorom, ki kažejo, da novi oblastniki v svojih odredbah ne poznajo šale.

Prodajalci časopisja so še zmeraj enako živahni ko prej. Stare države ni preživel niti eden nekdanjih dnevnikov. Pri »Tipografiji« se tiska v velikosti bivšega »Obzora« oficiozni »Hrvatski narod«, ki ga ureja delavni frankovski intelektualac prof. Tias Mortidija; namesto »Jutarnjega lista« izhaja informativni »Hrvatski glas«. V prostorih prejšnjih »Novosti« se je nastal »Novi list«, v obliki ukinitve »Morgenblatta« pa izhaja nacionalno-socialistična »Deutsche Zeitung in Kroatien«. Bivši mačkovski »Seljački dom« je dobil naslednika v »Nezavisni državi Hrvatski«, ki skrbi za avtentično razlago in popularizacijo ustaških načel. Ves tisk seveda zastopa politiko poglavitnikovega gibanja.

V mestu je še mnogo nemškega vojaštva. Na kolodvoru imajo svoje oskrbovališče (Verpflegungsstätte) in več zgradb in lokalov je prevzetih v vojaške namene, tako na primer hotel Milinov. V gosposkih vilah na Tuškancu delujejo številni uradi zasedbenih oblasti. Nemški častniki in vojniki, med njimi mnogi izrazito mladi ljudje, se vedejo, kakor pravijo domačini, korektno in vljudno. Tudi pripadnikov hrvatskih vojaških edinic je precej vi-

deti. Oblečeni so v stare jugoslovanske uniforme, na šajkačah pa imajo znake NDH ali U ali, pa samo hrvatske kokarde. Pogosto srečaš v Zagrebu mornarje s trakovi »Hrvatska mornarica«.

Kratka doba, ki je odmerjena nehrvatu, da se seznani s stanjem v glavnem mestu mlade države, ne zadošča za trdnjšo sodbo. Vse je še v gibanju, veliko je še amorfnega. Šofer, ki me je odpeljal s postaje, je bil vesel novih razmer; z navdušenjem mi je govoril, da bo os vsilila svetu načelo dela proti načelu denarja.

Vsi si obetajo več dela in kruha. Nasilci novega reda na Hrvatskem so kljub začetnim težavam, ki so zlasti finančne narave, polni optimizma. Jasno je, da je posebno konservativnim plaštem prišel preobrat preneglo in v pre-radikalni obliki. Kakor vsem revolucionarjem je tudi ustašem za zdaj predvsem za izkoreninjenje ancien régimea in za represalije; kot zgodovinski činitelj, ki hoče povzeti tradicijo srednjeveškega kraljevstva Trpimirovičev in preroditi hrvatsko v novo socialno vsebino, pa se vsekakor zavedajo, da jih čakajo še velike in težke naloge.

Žrtev steklega konja

Metlika, 20. maja
Žalostna vest o nenadni smrti uglednega trgovca — metliškega rojaka — g. Weibla se je večeraj dopoldne najla prenašala po Beli Krajini. Žalostno tem bolj, ker je moral na mrtvaški oder leči splo-

no znan mož v svoji najlepši moški dobi kot žrtev nesrečnega dogodka, ki se je pretekli petek odigral na cesti pred njegovo hišo in trgovino. Tu je hotel Weibel ustaviti zbesnelega konja, ki pa ga je napadel in mu prizadel smrtno poškodbo. V novomeški bolnišnici, kamor so pone- srečenega g. Weibla nemudoma prepeljali, so storili vse za njegovo rešitev. Ker pa je

nastopilo zastrupljenje krvi in ni bilo več upanja na rešitev, so obvestili domače, da so prepeljali ranjenca na dom. Tu je v tork dopoldne izdihnil, star komaj 53 let. Pokojni g. Weibel se je po nižji gimnaziji in Mahrovski šoli posvetil trgovini, ki se je izučil pri tvrdki Miklavcu v Ljubljani. Nato je po očetu prevzel trgovino v Metliki. Poleg trgovskih poslov ga je močno zanimalo kmetijstvo, ki se mu je vdal z vso ljubeznijo, našel pa je vedno čas dovolj časa tudi za društveno delovanje, kjer ga je bilo najti med soustanovitelji Sokola, Lovskega društva in gasilske čete. Slednji je bil po bivši svetovni vojni tudi načelnik in isti dobi pa tudi precej časa gerent meščanske skupnosti, in si je tako v vseh pogledih pridobil nemalo zaslug. Tri predvojnata leta je odslužil v aktivni vojski pri konjenici, prav tako tudi vsa štiri vojna leta, naker se je iz vojne vrnil srečno domov. Po tolkih letih je postal naš žrtev konja, čeprav je sicer kot konjenik znal vsakega obrzdati. Morda bi nesreča ne imela tako strašne posledice, ko bi bil konj samo podivil in ne zbesnel po steklini, ki je bila nato na ustreljenem konju ugotovljena. Zaradi tega so morale biti uvedene naknadno še obsežne varnostne mere.

Posestnik in trgovec g. Viktor Weibel je zapustil globoko užaloščeno soprogo Maričo, sina Adolfa in hčerko Malči. Naj bo pokojniku, ki je bil vnet čitatelj našega lista, trajen in svetel spomin, preostalim pa naše iskreno sožalje! Na zadnji poti smo spremili pokojnika danes, v sredo, ob 17. uri na pokopališče k Sv. Roku. Številna udeležba je pričala, kako globoko sočutje je tragična smrt uglednega rojaka vzbudila v vsej Beli Krajini.

Pomladna pot po Gorenjskem

Poročevalci spoznavajo lepoto gorenjskih krajev. Navdušeni so. Pišejo obširna poročila o krajevnih lepotah čudovitega planinskega raja. Obužajo tudi davno in nedavno zgodovino. Ni vse točno, kar zapišejo, je pa zanimivo brati njihove vtise. Med drugimi je Herman Allmayer napravil pomladno vožnjo po gorenjskih cestah in zdaj poroča takole:

Tiho mrmraje se vleče voz navkreber po strmi gorenjski cesti. Spodaj na desni se je pokazala Ziljska dolina. V soncu zgodnjega pomladnega popoldneva se svetlo pravokotniki mladih njiv, po katerih se vleče belo se peneci trak Zilje. Onkraj na severu kipi pokonci stena Beljaške planine, v svežem snegu se blesteči hrbet izginja v potepuških oblakih. Proti vzhodu leži v sončni luči srednja Koroska. Med gozdnim zelenjem se svetlikajo zrcala jezer, daleč zadaj in na jugu stoji planine. Na Koroskem sedlu je čisto tiho. Zdj pa zdaj se čuje žvižg lokomotive iz doline, v gozdu zažvrlogi ptice. Po pobočju ob cesti je pomladno cvetje. Globlje spodaj raztezajo vrbe s cvetom obložene roke v tople ozračje. In zdaj je treba nizzol proti jugu, naravnost proti Julijskim orjakom. Od ovinka do ovinka se krepi vtis o veličini teh orjakov. Tu stoji zdaj v vsej svoji togi in pestri veličini: Prisank, Mojstrovka, Suhi plaz s svetlo škrlatno steno, škrlatica in dalje na vzhodu kralj Julijev, Triglav, ki se znatno presega vse te neverjetno visoke stene.

Nepopisno lepo je na tej cesti. V trepetajoči pomladni luči se zibljejo rahli mladi pajčolan bukev in brez, skozi vezivo mladega lista sije globo modro nebo, ali pa strašijo robovi in stolpi gorskih sten na drugi strani doline. A spodaj med drevjem gorskega gozda se že svetlikajo doli-

nice ob Savi. Pot hiti dalje, ob Podkorenu, potem ob Savi proti jugovzhodu, po dolini skozi Kranjsko goro, ki je bila že iz 13. stoletja zapisana kot nemška naselbina. Tu se je razvijala trgovina čez Korosko sedlo in blagostanje je napravilo življenje v tem lepem okolju še bolj človeka vredno. Zdj prehaja poročevalec k sledovom nedavne vojne. Pravi, da so menda Srbi hoteli svoje najljubše početje, zažiganje in miniranje, še enkrat posebno jasno prikazati vsemi svetu. Železniški in cestni mostovi so porušeni, kakor da bi bilo mogoče s tem zadržati nemško vojsko. Tod zdaj držijo leseni mostovi. Tu in tam je treba naokrog, kar pa je vsakemu vozu lahko zmogljivo. Pot drži skozi deželo železja. Že v stari dobi, pravi pisec, so se nemške družine tod bavile z železarstvom. Jeseni-ke, Mojstrana in Dovje so bile stare železarne. Pisec navaja nemška družinska imena iz okolice Kroke, posebej pa še družine Ruardov in Zoisov.

Že so se na severu pokazale Karavanke. Popotnik jih takoj spozna, če jih je videl z nasprotni koroske strani. Cesta drži skozi vasi in naselja in hiše vzbujajo prav tak prijazen vtis kakor na Koroskem, ker so pokrite s škodlami in so kozolci prav takšni kakor tam. A medtem ko ustrezajo koroskemu kmetu za skromne travnike najhni kozolci, so ti v bogati in plodni Savski dolini dolgi in številni. Pogled na-

nje priča o bogati letini. Obleka Gorenjcev, ki stoji ob cesti ali pridejo k plotu, je prav taka kakor v Rožni ali Ziljski dolini. Skozi Radovljico zavije potopisec proti Bledu, venomer zvesto ob Savi, ki je vsa zelena in se v njej zrcali pomladna luč v tišerih odbleskih. Ob skalovju se pasejo črede. Pot drži dalje čez stare lesene mostove in sočno zelene travnike v blejski paradizi.

Tu je Blejsko jezero. Čvrsto ob bregu se vzpenja skala s starodavnim gradom. Zaslanjan je otoček s staro cerkvijo, nad vsem pa se dviga kraljujoči Triglav. Vse to se zvesto zrcali v mirni jezerski gladini, na katero legajo prve večerne sence. Ljudje so prijazni in ustrezljivi. Več ali manj znajo Slovenci nemško. Ob vzhodu grajskega hriba stoji spomenik pesnika, napisa pa potopisec ne zna prebrati. Prva ženica mu pove, da je ta pesnik večkrat pri-

hajal k jezeru, da je tu sedel in pesnil. Da, že verjetno, pravi pisec, da je marsikdo prihajal sem pesnikovat, ko je toliko lepote okrog jezera.

Na povratku doseže potopisec gornjo Savsko dolino v poslednji večerni luči. In to je najmočnejši vtis dneva. Tam nekje pri Dovju drži most čez Savo, ki ga niso utegnili razstreliti. Most ni posebno velik, je iz betona in je središče veličastnega prizora. Kakor da so zrasle iz tal, se v ozadju dvigajo Triglavske stene in Suhi plaz v divji, medli poti proti nebu. Človek se ne more ločiti od te podobe. Lahne meglice se vlečejo po tratih ob reki, Sava šumi svojo pesem, nekje v zgodu je čuk zatulil pomlad in razodeva svoje srce. Na Koroski ti je dan že docela ugasnil. Mogoče in tihe stoji gore v svetli mesečni noči.

Hrvatska v novi Evropi

»Il Regime Fascista« piše v uvodu: Imperij in Hrvatska« med drugim:

Sporazumi, ki sta jih sklenili 18. maja v Beneški palači rimska in hrvatska vlada, se morajo smatrati v prvi vrsti v njih celotnem pogledu in sicer kot dejanja, s katerimi se je Hrvatska po tolkih stoletjih odločila živeti svoje lastno življenje na kolovozu italijanske imperialne usode. Hrvatska je prosila in dobila od Italije predvsem slavno dinastijo, ki jo predstavlja odlični knez. Dobila je tudi absolutno jamstvo za svojo politično neodvisnost in omejsko nedotakljivost ter tehnično sodevanje italijanske vojske za organizacijo njene vojske in njenega letalstva. Slednji so bili postavljani pogoji za čim širše in intinjeje gospodarske in kulturne odnose.

S tega stališča pomenijo sklenjeni sporazumi nov velik korak k ustvaritvi nove Evrope in sicer v okviru velikih imperialnih obdvest, v katera stopajo manjši narodi z ohranitvijo popolne svobode do razvoja svojih institucij in ureditve svojega notranjega življenja.

»Corriere della Sera« posvečuje Hrvatski uvodnik z naslovom »Meje«, v katerem pravi med drugim:

Rimska svečanost je vzbudila globok vtis po vsem svetu, zlasti pa v Italiji. Italijanski narod je z zadovoljstvom sprejel na znanje prijateljsko pogodbo med Italijo in novo sosedno državo, prav tako tudi dolčitev mej, s katero je italijanskemu narodu vrnjena zgodovinska Dalmacija in skoraj vsi otoki onstranske jadranske obale. Niti

najbolj optimistični gojitelji ideala odrešene Dalmacije niso mogli pričakovati tako hitre, srečne in pravične rešitve. Italija ni postala samo gospodarica Jadrana, marveč je dobila zopet vsa ona ozemlja in dalmatinska mesta, ki so bila skozi stoletja dediščina Benetk. Razširila je svoje reške meje in je dobila Kotorski zaliv, najlepšo naravno vojaško luko v Evropi. Italija se vrača tja, kjer je lev sv. Marka raztezal svoje peruti. Vse to je dobila v enem tednu bliskovitih akcij, z vrsto čudovitih pohodov z drznimi poleti in naglim izkrcavanjem.

Meje, ki jih je določila pogodba v Beneški palači so docela zadovoljive in so v skladu z zakonitimi težnjami italijanskega naroda. Z novimi mejami se ni ustvarila ločitev interesov, sodelovanja in sožitja med obema narodoma. Nasprotno. Ustvarila se je cona stikov med Italijo in Hrvatsko. Lepa in velika dalmatinska pokrajina na drugi strani predstavlja Italijo kot prijateljico Hrvatske, s katero mora nova hrvatska kraljevina sodelovati v skupnem prospeh in v blagor vse Evrope.

Rimski sporazum vsebuje tudi, da je nova Hrvatska del novega evropskega reda, ki ga ustvarjajo totalitarne države. Pri določevanju meja so torej sodelovali tudi tehnični in ne samo sentimentalni razlogi. Ustaški pokret se je s polno pravico uvrstil v vrsto fašistične in nacistične revolucije in je tako dosegel hrvatsko samostojnost, ki se bo konsolidirala v veličastni obliki monarhistične države pod savojskim žezlom.

Dr. Ante Pavelić v Novem mestu

Novo mesto, 21. maja.
V soboto okrog 14. ure se je peljalo skozi naše mesto večje število elegantnih avtomobilov, ki so bili okrašeni s hrvatskimi in italijanskimi zastavami. Dolga kolona s potniki je obdržala proti Ljubljani. Pozneje se je zvedelo, da se je s to kolono peljal hrvatski poglavnik dr. Ante Pavelić z nekaterimi ministri in številnim spremstvom v Rim.

Na povratku iz Rima v ponedeljek se je celokupna delegacija s celo vrsto avtomobilov ob 19. uri ustavila v našem mestu na Ljubljanski cesti nasproti Globenikove vile, kjer so ugledni potniki izstopili, da se po dolgi vožnji malo odpočijejo. Okrog avtomobilov se je na mah zbralo veliko radovednega občinstva in vojakov, ki so z velikim zanimanjem ogledovali potnike v slikovitih hrvatskih narodnih nošah in novih uniformah hrvatske vojske in ustašev. Ko je došel elegantni avto poglavnika dr. Ante Pavelića, je slednji s svojim spremstvom izstopil vidno dobro razpoložen. Smehljajoč je odzdravljal z rimskim pozdravom na pozdrave spremstva in vojakov. Predstavnike svobodne hrvatske države sta poleg ostalih vojaških osebnosti pozdravila diviz. general Ekselencia Felice Romero in Civilni Komisar g. Otone Griselli. Poglavnik je dal čas zadržal v živahnem razgovoru z visokima odličniki. Fotograf iz spremstva pa je prisrčen razgovor ujel na ploščo. Poglavnik je ustregel želji navzočih vojakov, da se je dal fotografirati v krogu z njimi. V njihovem materinskem jeziku se je ljubeznivo razgovarjal z vojniki. Po polurnem postanku se je hrvatsko odposlanstvo odpeljalo proti belemu Zagrebu.

POZNANSTVO

— Tako torej, ljuba hčerka Neža: z Janezom se hočeš poročiti? Saj ga niti dobro ne poznaš!

— Motite se, ljuba mati. Ko ste bili z očetom na sejmu, sva se z Janezom poltiže spoznala.

V GOSTILNI

— Strela, prijatelj, kaj res moraš vsak večer sedeti v gostilni?

— Ne, po pravici povedano: ne moram. Jaz delam to prostovoljno!

Carri armati inglesi catturati durante le recenti azioni delle truppe italiane in Cirenaica. — Angleski oklopni vozovi, ki so jih uplenile italijanske čete pri poslednjih vojnih akcijah.

Kulturni pregled

Na razstavi Slovenskega lika

Umetnostna razstava, ki jo prireja v Batovi palači skupina uencev prof. Franceta Kralja na čelu s svojim bivšim učiteljem in sedanjim predsednikom »Slovenskega lika«, opravičuje pozornost občinstva. Predvsem so tu razstavljena dela mladih, večidel še neznanh likovnikov, ki pa vs. kažejo nadarjenost in znatno umetniško ambicijo. Z druge strani je prikupno strnjenje »Slovenskega lika« po takem značaju upodabljanja, ki bo kar moč verna izraz posebnosti slovenske zemlje in slovenskega človeka. Nad 65 del (pri čemer smo upoštevali številne skice Lojze Perka), olja in tempere, dalje plastike in mavcu, glini, terakoti in lesu — to daje razstavi tudi vnanjo pestrost.

France Kralj je zastopan z dvajsetimi slikarskimi deli, z manjšo plastiko v lesu in marmorju, z nekaj terakotnih osnutkov in s tremi lesenimi putti. Vse slike tega »revolucionarnega« oblikovalca v slovenski pevovojni umetnosti so nastale v zadnjih letih in kažejo v tehniki kakor v izrazu že znane poteze njegove umetniške fiziognomije. Posebno zanimiv je ciklus desetih v temperi slikanih podob »Slovenska kmetijska svatba«, ki prikazuje bolj s pripovednimi kakor z izrazito slikarskimi sredstvi prizore iz kmečkega življenja v pravičnosti narave in posameznikove usode. Seznantev mlade dvojice pri delu, vasovanje, snubljenje, prevoz bale, poroka, skupno delo, porod in na koncu prizor, ko novi rod zapušča domače gnezdo. To so značilne in v nekem pogledu tipične posej kmečkega življenja. France Kralj je

glede forme ostal v stilu svojih prejšnjih del, samo da je dal tem podobam več intimnosti in domačnosti. Posebno značilna je tista slika, ki prikazuje nosečo ženo z možem in z domačo živino pri pospravljanju.

Lojze Perko

nju pridelo; tu čutiš, kako sta spojena človek in narava, kmet in njegova gruda. Robustnost Kraljevih človeških figur se tu prilaga epičnemu značaju podob. Ostale

slike so motivi iz Italije (Benetke, Florenca, Rim, Neapelj, Capri i. dr.); zanimiva je pri tem tehnika Kraljevega oblikovanja značilnih vedut in njegovo koloristično prikazovanje mesta (prim. zlasti panorama Neaplja). Plastike so drobne, a polne življenja in razgibane izraznosti.

Lojze Perko je v okviru te razstave zbral vsa svoja značilnejša dela zadnjega časa, tako da je predstavljen kolektivno. Če se spominimo lanske razstave pri Kosu, ki je nedvomno izpričala njegovo nadarjenost, vidimo, da se ta slikar iz naše Notranjske čedalje bolj razvija in dobiva individualne poteze. Perkov razvoj kajpak še ni zaključen, nakazuje pa so že nekatere poteze njegove slikarske osebnosti. Perko ima na tej razstavi vrsto krajlin, ki osvaja jo s svojo neposrednostjo. Značilno pa je njegovo prizadevanje, da poveže krajino s človekom in da združi naravno lepoto s moralno lepoto človeškega dela in truda. Ponekod, kakor n. pr. v »Oračih«, spreminja podobo dela (oranja) s svetlim osrednjem, kjer sonce razganja meglo, v simbol višjih smotrov človeškega dela — brazd k boljsemu in lepšemu. Osrednji sliki njegove razstave sta »Moja mati« in »Zadnja popotnica«. V »Moji materi« je zapel slikarsko pesem hvalečnosti in spoštovanja do matere, ki je rodila 16 otrok; podoba matere, ki jo objema otrok, je obdal z večjimi in manjšimi otroci ter jo razširil v slikovito ozadje Loške doline. Tako je združil slavo materinosti s sliko domačih tal, spajajoč materinstvo in domovinstvo v etično visoki izraz slovenskega življenja. Posebno pa ugađa vsebina in forma »Zadnje popotnice«. Perko je danes na tisti razvojni stopnji, ki ne dopušča dvoma o tem, da ima njegova zdrava umetniška ambicija globljo vsebino, pa bi bilo samo želati, da bi mogel s študijem v

tujini izpopolniti svojo umetnostno kulturo in tvorno izkušnost.

Ostali del razstave tvorijo dela treh mladih kiparjev: Milene Dolganove, Vladimirja Jakliča in Ivana Štreklja. Ta trojica je še sredi študija in ker je znano, da prav plastično oblikovanje zahteva izredno mnogo umetniške izkušnosti in zrelosti, je treba s pozornostjo sprejeti ta razstavljena dela, ki sicer še ne kažejo močnejše individualne note, vendar pa prepričujejo o ugodno se razvijajočih stvarjalnih sposobnostih. Vsekako si smemo obeti, da trojica mladih umetnikov še mnogo obeta in upamo, da bomo videli v bližnji bodočnosti večji in še markantnejši izbor njihovih plastičnih stvaritev.

Deveta razstava »Slovenskega lika« se je začela v znamenju obnovljenega kulturnega življenja v Ljubljanski pokrajini. Njen poudarek vrnitve k domačim tlor in k duši slovenskega človeka je kajžipot k nadaljnjemu iskanju izraznega bogastva domače kulture, ki pa ne izključuje opazanja ob tujih vzorih, zlasti sedaj, ko so naši tokovi obrnjeni tja, kjer je Italija, dežela sonca, lepote in tvorne energije.

Koncert

Ljubljanske filharmonije

Bilanca ponedeljskega koncerta Ljubljanske filharmonije? Predvsem: naša Filharmonija je razumela klac čisto in novih razmer. Podvzela se je z nastopom v pomladanski sezoni. Skušala ga je celo pripraviti v reprezentativni obliki, da razkaže svoje tvorne sile in si pridobi legitimacijo za nadaljno muzikalno izoblikovalno delo v našem mestu, prestolnici nove pokrajine kulturno in še posebej glasbeno na visoki ravni stoječe države in

naroda. Kdo si takega koncerta ni želel iz vsega srca in ga komaj pričakal?

Lepo zasedena dvorana je to neizpodbitno izpričala. Med občinstvom je bilo mnogo novih sodržavljancev, ki so našli umetniškom sledili z vidnim zanimanjem in v splošnem z nedejenim odobravanjem in priznanjem. Nimamo, kajpak, na razpolago ne orkestra, ne dirigentov, ki bi utegnili v tako kratkem času, po komaj enotedenskih vajah prekusiti umetniško gmoto koncertnega sporeda z dozorelostjo, kakor jo srečujemo na pr. na mednarodnih festivalih. O tem smo si vsi edini. Zato pa cenimo nastope v primerjavi s svojimi najbližjimi kulturnimi središči in v vidu tega obzorja smo, razumljivo, upravičeno ponosni na svoje nastope, čeprav se hkrati zavedamo, da bi pri temeljitšem študiju in obilnejših sredstvih mogli dati in nuditi še mnogo, mnogo več, kakor smo slišali v ponedeljek. Tako so nas tudi razumeli in ocenili ter nam izrekli priznanje naši novi poslušalci, ki umejo združiti svojo visoko kulturo glasbenega okusa s pravičnostjo in objektivnostjo.

Koncertni spored je bil za tako priliko povsem posrečeno izbran. Corellija za uvod, nato pa prva izvedba domače simfonije, nastop našega virtuozna in naposled Beethovna V. simfonija. Morda bi se dalo oporekati zadnji točki, ki je bila — absolutno vzeto — pretežka za dirigenta in bi jo drugi naši voditelji orkestralnega telesa nedvomno verneje in tudi globlje in izrazno dostojneje oživotali. Beethovna inspiracija je prav v tej simfoniji za današnjega človeka in glasbenika še posebej sila krhka, delikatna zadeva, ki zahteva ogromen študij njegove izraznosti, zraven tega pa čisto nova, res izvirna, globoka soznanja s tem velikanskim podvod-

Kronika

*** SPOŠTOVANIM NAROČNIKOM IN ČITATELJEM »JUTRA«.** Ker zaradi današnjega praznika počiva delo v tiskarnah, bo izšla prihodnja številka »Jutra« jutri, v petek, proti večeru.

*** Naročniki za kraljevino Hrvaško.** Ker so poštne pristojbine za pošiljke v kraljevino Hrvaško zvišale na inozemsko tarifo, smo primorani zvišati naročnino za »Jutro« redno izdajo na 40 din in ponedeljsko izdajo na 7 din mesečno.

*** Službeni list za ljubljansko pokrajino** z dne 17. t. m. objavlja: spremembe predpisov o prometu in javnih obratih in prijavno obveznost terjatev in dolgov, javnih in zasebnih vrednostnih papirjev, glasečin se na dinarje.

*** Novi grobovi.** Po dolgi mučni bolezni je dočel nadprednik državnih železnic v pok. g. Franc Cera. Na zadnji poti ga bodo spremlili v četrtki ob 17. uri iz kapele sv. Krištofa na Zalah k Sv. Križu. — Včeraj ob 10. dopoldne je preminila trgovka in posestnica ga. Franciska Čenčičeva. Pogreb nepozabne pokojnice bo v petek ob 16. uri iz hiše žalosti, Zaloška cesta 16, na pokopališče k Sv. Križu. — Svoje drage je zapustila vdova Marija Bajtova, vdova Podbršček in po rodu Durlinjeva. Pokopali jo bodo v četrtki pri Sv. Križu, in bo pogreb ob 15. uri iz kapele Marijinega oznanjenja. — V najlepši življenjski dobi je po kratki in mučni bolezni umrla ga. Angela Gričarjeva, roj. Pocačova. Pogreb pokojnice bo v četrtki ob 16. uri izpred hiše žalosti v Dolnjem Podbrštu pri Trebnjem na podružnično pokopališče k Sv. Marjeti. — Pokojnim blag spomin, zaljubljenim svojem našo iskreno sožalje!

*** Štletnica mature na ljubljanskem učiteljskem prazniku** letos tovariši: Antosiewicz Adolf, nadučitelj v pok. v Klachau, Gor. Stajersko; Christof Josip, ustanovitelj ter prvi ravnatelj znane enoletne privatne trgovske šole v Ljubljani; Josin Emanuel, pisarniški ravnatelj v pok. v Ljubljani; Luznar Franc, nadučitelj v pok. v Kranju; in Pirc Avgust, mestni učitelj v pok. v Ljubljani. — Jubilantom želimo še dolg, zadovoljen in srečen življenjski večer!

*** Našli se vrste kar naprej.** Iz dneva v dan čakamo pomladi, gledamo v nebo in si želimo solnce. Gosta stiva mreža oblakov nam venomer sipa izpod neba dež. V torek popoldne se je zjasnilo in postajalo je toplo pomladno solnce. Toda ne do dolgo. Kmalu so se pripodili črni oblaki in okoli 4. ure se je vilo izpod neba kakor iz škaf. Deževalo je v presledkih vse popoldne in ponoči. Barometer je močno padel. Tudi včeraj je ves dan skoro neprestano deževalo in je verjetno, da so se oblaki že dovolj izlili in da bo kmalu zakraljevalo solnce na vedrem nebu.

*** Sladkovodnih rib** imajo naše reke in potoki še precej. To vedo — naravno — tudi podeželske občine, ki oddajajo leto za leto na dražbah svoje ribolove za visoke zneske petičnim ljubiteljem tega športa v našem. Splošno znano je, da slednji kažejo svoje pravo razumevanje in živo zanimanje za prospeh v zakup vzete ga ribolova s tem, da mnoge ribji zarod z novimi nasadi in z obilnim krmiljenjem, obenem pa ga ščitijo pred iztrebljenjem. Za varstvo ribolova pred tatovi in nepoklicanimi tihotapejskimi elementmi skrbje z mnogostrežnimi lovskimi čuvaji. Toda vse skupaj zaleže prav malo. Kajti v zadnjem času, kakor nam poročajo, se mnoge primeri in močede ima pri tem mnoge krivde tudi neugnan mladina, da ponekod na podeželju plavajo v naših potokih večje ribe in manjše ribice pod površjem vode, tako da jih lahko vsakdo z lahkoto pobira in odstranjuje. Ribiči z dolenjskih krajev pripovedujejo, da so take ribe ne po omanjene za nekaj časa, temveč tudi popolnoma uničene, ker so nasekane. Vzrok temu najnovejšemu pojavu pripisujejo, da je bila v reko ali potok vržena ena ali več ročnih granat, preostalih od bežeče jugoslovanske vojske, ali kak drug eksplozivni predmet, ki uničujoče vpliva na ves v vodah živeči ribji zarod. Merodajni čini-

teli se bodo za vse te zadrževane malce pozanimali in bodo s poostreno kontrolo pravčasno stopili na prste vsakemu takemu pokončevalcu ribjega zaroda in ga za njegovo brevestnost občutljivo kaznovali, da ga bo enkrat za vselej minila taka požrešna in pokončevalna strast.

*** Solnce nad Dalmacijo.** Nemški pisatelj Josip Friderik Perkonig, ki je že v raznih svojih delih proslavil Dalmacijo, je napisal v nedeljski številki dnevnika »Völkischer Beobachter« članek, poln navdušenja. V uvodu pravi: »Kadar govorim o gorah, ne morem zamočlati vas, dalmatinske gore, ki ste sestre morja, saj brez vas ne bi bilo čarobnega sinjega Jadrana. Alpski lovec tam gori na Triglavu doseže Jadran s svojim sokoljim pogledom, če ob jasnem dnevu zasenči oči z roko. Človeku se zdi, da na tem vedrem morju in na njegovih obalah ni bolečin. Da pa spoznamo to južno deželo, moramo z morja gledati v gore.« O prebivalstvu pravi pisatelj: »O ti morje, izklesani iz gorskega kamenja, napoten ki morju! Imel sem vedno vtis, kakor da jim je obleka nevseden oklep, saj tudi bogovi iz marmorja ne morejo biti drugačni kakor nagli. Čas dolbe too bolj po kamenu kakor po človeški duši. Starinski kmet ob trsu in oljki in starinski pastir ob pasočih se čredah sta v davni nosila samo malce drugačno obleko kakor njuna današnja brata. Ta zrak in zemlja sta vedno obljubena s čarobnimi silami. Človek si je iz tisočletij nabral snovi in podob za svoje bajke in pesmi. Guslarji prepevajo prastare pesmi, pomorščaki še vedno hočejo na skrivnem zdraviti morskoro bolezen z rjavino, ki jo nestržajo s sidra, pastirji mrmrajo čarobne besede v volno svojih ovac. Na tem morju in na teh gorah ni preteklosti, vse je samo trajna sedanjost.«

*** Potovanje v Zagreb in Karlovac.** P. n. občinstvo ponovno opozarjamo, da potuje v soboti, dne 24. t. m. poseben kurir v Zagreb in Karlovac. Do petka zvečer sprejemamo naročila trgovskega in privatnega značaja. »Servis biro«, Ljubljana, Sv. Petra c. 27-1, tel. 21-09. (—)

Iz Ljubljane

Smrt vzgledne matere. V ljubljanski bolnišnici je po daljšem bolehanju umrla ga. Marjeta Lokarjeva, soproga nadučitelja v pokopju. Pokojnici je bila usojena visoka starost. Doživela je mnogo srečnih dni v življenju. Kar pa je morala prestopiti trpljenja, je bila zanj poplačana z uspehi svojih sinov in hčera. Po rodu je bila iz ugledne belokranjske družine Strbenčevih, kjer jo je mladi učitelj Ivan Lokar na svojem prvem službenem mestu izvolil za svojo življenjsko družico in je brhko nevesto povedel pred oltar. Z njim je nato polnih 60 let delila srečne ure in tegobe učiteljskega poklica. Z družino je morala zlasti mnogo pretrpeti v svetovni vojni, vendar se je vselej posrečeno izteklo. Njeni trije sinovi so dosegli ugledne položaje v življenju in njeni dve hčerki sta zvesti nasledice svoje vzorne matere. Gospe Marjete Lokarjeve smo se po zaslugi spomnili v »Jutru«, ko je v srečnem družinskem krogu praznovala s svojim soprogom visoki jubilej zlate in nedavno tudi biserne poroke. Zdaj odhaja ta blaga žena in mati k večnemu počitku, ki ga bo našla na praznik Vnebohoda ob pol 17. na pokopališču v Štepanji vasi. S svojim vzglednim življenjem si je zagotovila trajen, časten spomin. Zaljubljenim družinam velja naše odkritosrčno sožalje!

Smrt najstarejšega gasilca. V torek je umrl v ljubljanski bolnišnici eden najstarejših ljubljancev Ivan Tomažič. Lani oktobra je praznoval 90-letnico rojstva. Tedaj je bil čvrsti jubilat in se popolnoma pri zdravju, zdaj pa ga je naglo pobrala huda bolezen. Ivan Tomažič se je rodil 1850. v Jablanici pri Litiji. Zgodaj si je moral začeti sam služiti kruh. Sprva se je vdirjal na deželi, potem pa je prišel v Ljubljano. 43 let je bil zaposlen v Polikliniki tovarni usnja, še prej pa v Koslerjevi pivovarni. V zaslužni pokoj je šel, ko je bil star že 76 let. Skoro 60 let je bil delaven član gasilske družine. Dolga desetletja je bil strojni pri prvi parni brigadi v Ljubljani. Požrtvovalno je opravljal gasilsko službo pri vseh večjih požarih v Ljubljani. Za to njegovo delo je bil v priznanje zaslug imenovan za ljubljanskega meščana. Požrtvovalnemu možu dela bodi ohranjen lep spomin!

Podaljšana policijska ura za gostinske obrate. Visoki Komisar za Ljubljansko pokrajino je v sporazumu s pristojnimi vojaškimi oblastvi odredil, kakor poročamo na drugem mestu, da je odslej v ljubljanski občini dovoljen promet od 5. ure zjut-

raj do 23.30 ponoči. Javni obrati smejo biti odprti do 23. ure in je dovoljeno tenčenje vina in piva. Ljubljancem bo s tem gotovo ustreženo, ker so se le težko navadili na rani počitek.

Gledališke obiskovalce opozarjamo. Da posluje dnevna blagajna v Operi (predprodaja vstopnic za dramske in operne predstave) vsak dan dopoldne od pol 11. do pol 13. ure, popoldne pa od 17. do 19. ure. V Drami je odprta blagajna vedno samo pol ure pred predstavo. V Operi se dobijo vstopnice za vse operne in dramske predstave še en dan poprej v gori navedenih poslovnih urah in obitvstvu priporočamo, da si nabavljajo vstopnice že v predprodaji, da se tako izogne čakanju in navalu pri blagajni pred pričetkom predstave.

Zivilski trg je bil včeraj spet dobro založen z zelenjavo, drugih živil pa je bilo manj naprodaj. Le spretni nakupovalci se so posrečilo, da so nesle s trga jajca, surovo maslo in meso. Zelenjava in povrtnina je zdaj že nekoliko cenejša in lahko upamo, da se bo še pocenila, ker je bo vsak dan več na trgu. Za druga živila pa je dan za dnem večja stiska, čeprav se stalno draže. Redke so že kmetice, ki prodajajo jajca po 2 din kos. Surovemu maslu tudi navijajo ceno in so včeraj dvema prodajalkama prisilno prodali vsi zalogo po dovoljenih cenah. Perutnine ni bilo na izbiru in je bila ceno zanj še vedno pretirana. Zato so šli bolj v denar zajci, ki so bili prejšnje čase prav redkokdaj na meščanski mizi. Mestni tržni urad je moral tudi zajcem določiti ceno, ker je bila od prodajalke zahtevana previsoka. Smetane in mleka je bilo malo naprodaj, stalnih prodajalcev sira pa že več dni ni na trgu. Na mestnih tržnicah so včeraj prodajali le fižol in krompir, ki pa še močno odganja. Kljub temu so gosposdinje ti najcenejši živila pridno kupovale. Na krompirjevem trgu na Sv. Petra nasipu je bilo naprodaj le nekaj vreč krompirja, ki je šel takoj v denar.

— Za socialno akcijo Rdečega križa je daroval lekarnar g. mg. ph. Rihard Sušnik namesto venca na krsto g. ravnatelja Zamide Matije 500 din. V isti namen je darovala rodbina Lušin in Miholčič namesto venca na krsto gospe Marije Vrančičeve 200 din.

Pridelovanje dišavnih in zdravilnih zelišč bo objasnjeval pri predavanju ga. Kelharjeva, strokovna učitelja meščanske šole, nepreklicno v petek 23. t. m. ob osmih zvečer v deški ljudski šoli v Sp. Šiški. Ker je bilo to predavanje predvideno že v začetku aprila, pričakuje podružnica SVD Šiška še večje zanimanje za ta predmet.

Altista ga. Franja Golobova bo pe- la v ponedeljek, dne 26. t. m. na samostojnem koncertu vrsto pesmi iz italijanske in slovenske literature ter nekaj arij iz svetovnih literatur. Na klavirju jo bo spremljal pianist Marjan Lipovšek. Spored večera pesmi in arij, kakor se imenuje njen koncert, ki ga prireja Glasbena Matica, obsega tri dele. Prvi del je posvečen predvsem italijanski klasični pesmi. Za uvod bomo slišali prekrasno arjo Eia Mater iz Pergolesijevga oratorija Stabat Mater. Sledili bosta dve pesmi, ki ju je komponiral skladatelj Carissimi, in sicer pesem Zmaga, dalje bomo slišali Falconerijeve Lepe oči, Scarlattijevo Še sonce vzhaja in moderno italijansko skladbo Respighijeve Megle. Arja Eia Mater bo peta v originalu v latinskem jeziku, ostale pesmi v prevodu, ki ga je mojstrsko oskrbel kapelnik Niko Stritof. V drugem delu bo vrsta slovenskih samospevov. Tretji del večera pa obsega arije. Na večer naše odlične pevke opozarjamo. Koncert se bo vršil v veliki Filharmonični dvorani. Začetek ob 20. uri. Predprodaja v Knjigarni Glasbene Matice.

REKLAMNE NAPISE — IZVRŠUJE

ŽVEGELJ,

Cojzova cesta 1 — Slikarstvo-pleskarstvo.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Danes ob 10.30, 15., 17. in 19. uri

KINO SLOGA, tel. 27-30

JUNASKE PUSTOLOVŠČINE. Močna in napeta vsebina ter junaske vojni podvigi. — Gary Cooper, Andrea Leeds, David Niven.

KINO MOSTE

Danes ob 14.30, 17.30 in 20.30, petek sobota ob 19., konec ob 22.: **KLIC PLANIN** — Gustav Diesel, Simone Bourday. **TAJINSTVENA ZAVESA** — Drama gusarjev južnega morja.

Dogodki na Spodnjem Štajerskem

Ukinitve davčnih uprav. Razen že objavljenih so bile na področju Spodnjega Štajerskega ukinitve tudi davčne uprave v Slovenskem Gradcu, Slovenski Bistrici in Slovenskih Konjicah. Delokrog in vse uradne posle teh davčnih uprav je prevzela davčna uprava v Mariboru, ki je prevzela tudi uradne posle davčne uprave v Dravogradu, v kolikor spadajo k Spodnjemu Štajerju.

Prispevki za pokojninsko zavarovanje nameščencev. V smislu posebnega razglasa pooblaščenca za socialno zavarovanje dr. Hammerja se pobirajo naslednji prispevki: v prvem meznem razredu 54 din, v drugem 72, tretjem 108, četrtem 144, petem 162, šestem 180, sedmem 210, osmem

240, devetem 270, desetem 300, enajstem 330, dvanajstem 360, trinajstem 390, štirinajstem 420. Prijave in spremembe je treba predložiti »Überleitungsstelle für Sozialversicherung«, Maribor, Mariengasse 13, ali podružnicam v Celju, Ptuj in Slovenjem Gradcu. Prijave in spremembe je treba predložiti tudi v primeru, ako so že bile sporočene Pokojninskemu zavodu v Ljubljani.

Na Koroškem sadijo tobak. V raznih krajih Nemčije in na posameznih zasadenih predelih so začeli Nemci po svoje gojiti tobak. Letos so obsežno preiskali zemljo in podnebne razmere in zdaj bodo na Koroškem zasadili kakih 500.000 kvadratnih metrov površine s tobakom.

Iz življenja na Hrvaškem

Navodila za omladinsko vojno predizobrazbo in delovno službo. »Hrvaško narod« prinaša navodila, obsegajoča 12 točk, ki jih je objavil poveljnik za omladinsko vojno predizobrazbo in delovno službo Zdenko Blažeković. Ta navodila navajajo, da so oproščeni vojne predizobrazbe in delovne službe: 1. Vsi dijaki (akademiki, visokosoli), ki so oženjeni (cerkveno poročeni) in prinesejo o tem dokaz; 2. vsi dijaki nameščenci, ki prinesejo o tem verodostojna potrdila (članstvo pri »Merkurju«, potrdilo o plačevanju uradniškega davka); 3. vsi bolni dijaki, ki jih pregledajo službeni zdravniki podpisane poveljstva in ugotovijo nesposobnost za delovno službo; 4. vsi absolventi Hrvat, če se izkažejo s potrdilom o absoluturji študija; 5. sinovi kmetijskih staršev (Hrvat) morejo vložiti prošnje za opustitev od delovne službe z navedbo točnih podatkov o razmerah, v katerih žive, poveljstvo pa bo reševalo te prošnje; 6. vsi rezervni častniki in podčastniki bivše jugoslovanske vojske po predložitvi primernega potrdila; 7. vsi pod 1., 2., 3., 4., 5. in 6. se morajo prijaviti poveljstvu, v kolikor tega še niso stili ali prinesli potrdila, da spadajo pod ista določila; 8. bolni dijaki, ki so prinesli zdravniška sprave, so do nadaljnjega službe prosti. Ponovni pregled bo objavljen v rubriki »Vojna predizobrazba in delovna služba mladine; 9. tisti, ki niso državljani ali pripadniki neodvisne države Hrvaške, ne spadajo pod odredbo za vojno predizobrazbo in delovno službo mladine. Morajo pa se prijaviti in to dokazati z dokumenti; 10. Rok prijave je podaljšan do 19. t. m. do

12. ure, kasnejše prijave ne bodo upoštevane. 11. Oproščeni te službe so rimskokatoliški, grškokatoliški, muslimanski in protestantski duhovniki. 12. Vsak poskus izogibanja ali izigravanja te odredbe bo najstrože kaznovan s sankcijami po odredbi z dne 1. t. m.

V Zagrebu bodo zgradili vojašnico za 3.000 mož. Za potrebe policijskega ravnateljstva je razpisal natečaj za zgradnjo vojašnice, v kateri bo prostora za 3.000 stražnikov. Vojšnica bo imela več objektov s kopalnicami, kuhinjami in spalnicami. Predvideni so tudi prostori za 50 tovornih avtomobilov in 30 motociklov, hlev za 60 konj in zapra konjušnica. Pri natečaju lahko tekmujejo samo hrvaški arhitekti.

Za izpolnitev hrvaškega oficirskega zbora je poveljstvo razpisalo natečaj, po katerem bo sprejetih v aktivno službo približno število rezervnih častnikov raznega orožja in raznih strok. Sprejeti bodo poročniki in podporočniki bivše jugoslovanske vojske, hrvaške narodnosti, rojeni po 1. aprilu 1916. Prošnje morajo vložiti s potrebnimi prilogi čimprej na vojaško poveljstvo (personalni odsek, Zagreb, Jezuitski trg 4). Vsak prošelec bo o sprejemu posebej obveščen. Nadalje je bil razpisal natečaj za sprejem večje števila gojencev v podčastniško šolo za vse vrste orožja in za letalsko. Gojenci bodo imeli brezplačno oskrbo. Za sprejem lahko prošjo mladeniči v starosti od 17 do 19 let, ki so popolnoma zdravi, doma pa iz hrvaške države ali pa s hrvaškega področja izven mej.

Naše gledališče

D R A M A :

Začetek ob 19. uri.

Četrtek, 22. maja: ob 15. uri: Mali lord. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol. Ob pol 19. uri: Kovarstvo in ljubezen. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol.

Petek, 23. maja: ob 15. uri: Sesto nadstropje. Izven. Dijaška predstava. Globoko znizane cene od 14 din navzdol.

Sobota, 24. maja: Komedia zmešnjav. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol.

Igra, ki slovi zaradi svoje vzgojne vrednosti, je Burnetov »Mali Lord«, ki ga imamo v dramatičnem in prevodu Minke Govekarjeve. Starši naj ne zamudijo z otroki obiska te predstave, ki je zelo prikupna in prisrčna. Naslovno vlogo bo igrala Simčičeva, glavni pa: Saričeva in Skrbinek. Igra je zrežiral prof. Sest.

Schiller: »Kovarstvo in ljubezen«. V tej drami se ostro bijejo etični principi humanosti in svobode s predsodki in nasiljem nekoč privilegirane aristokracije. Igra je zaradi miselnega jedra, ki oznanja boj za človeško dostojanstvo, vedno aktualna. Igrali bodo: Levar, Jan, Levarjeva, Peček, Mileva Boltarjeva, Sever, Gregorin, P. Juvanov, Raztresen in J. Boltarjeva. Režiser: P. Malec k. g.

Dijaška predstava. V petek ob 15. uri bodo igrali pri globoko znizanih cenah od 14 din navzdol Gerhijevo igrjo v devetih slikah »Sesto nadstropje«, ki spada med posebno uspele predstave v letošnji sezoni in zavzema eno izmed najvidnejših mest, pri kateri se občinstvo odlično zabava. V igri se družijo življenjska resnoba s tragikomiko vsakdanjega življenja.

★

O P E R A :

Začetek ob 19. uri.

Četrtek, 22. maja: ob pol 11. uri: Princeska in zmaj. Mladinska opereta. Izven. Globoko znizane cene od 24 din navzdol. — Ob 19. uri: Baletni večer. Red Četrtek.

Red Četrtek bo imel na praznik ob 13. uri v Operi »Baletni večer« v koreografiji šefa baleta inž. F. Golovina in solopielca B. Pilata. Golovinove koreografije obsegajo siedeča dela: Griegova lirsko suito, odlomke iz Novakovega baleta: Signora Giuventus in Lisztova madžarsko rapsodijo šte. 2. — Pilato pa je našel tudi Gluckov dramatični balet »Don Juan« in Raveov »Boloro«. V sporedu bo sodeloval naš celokupni balet s solistinami, solisti in baletnim zborom. Orkester bo dirigiral A. Neffat. Pri klavirju: dr. Svava.

Ura — prečuden stroj

Malokdo ve, da je žepna ura pravcati čudež natančne mehanike. Dobra žepna ura je sestavljena iz 150 delov, posebno natančna ura jih ima celo 175. Za izdelavo vseh sestavnih delov posamezne ure je potrebnih 1600 različnih delavcev, a stroji morajo biti v ta namen mikroskopsko uravnani na tisočinko milimetra. Kolesce, ki je poleg peresa najvažnejša sestavina ure, napravi dnevno 432.000 gibov in premeri dnevno z nihanjem sem in tja 25 km. Večina sestavnih delov je napravljenih iz niklja in jekla. Nekateri deli so tako majčni, da jih lahko v en sam naprstnik spravite okrog 10.00. Kadar je ura sestavljena, jo dajo v švicarski tovarni v poseben odtok za preizkušnjo. Tu ostane svojo tri tedne. Ženske, zaposlene v tem oddelku, se morajo za svojo nalogo uriti skoraj 3 leta. Zato pa so v vsaki tovarni ur najboljše plačane. Danes so jim v pomoč izvrstno sestavljeni stroji. Vendar morajo v glavnem tženke same s posebno finim čutom preizkušati in ugotavljati natančnost posameznih ur.

Danes žal zastajajo tudi švicarske ure. Seveda ne po preciznosti. Pač pa v izvozu. Besedo imajo veliki stroji.

INSERIRAJTE V »JUTRO«

stvom svetovno priznanih dirigentskih mojstrov. Vsi veliki dirigenti preizkušajo svoje sile čisto prav na tej simfoniji in le malokateremu se posreči preločiti to tako, da bi ustrezala i partituri i sodobnemu človeku. O teh poizkusih obstoji cela literatura in iz nje sta dve imeni posebno vidni: Weingartner in Toscanini. Predaleč bi zašel, če bi se spuščal v njuna oblikovanja, navajam vso to reč, da označim težo, ki jo z Beethovnom prevzema dirigent, zlasti pa še novinec za dirigentskim pultom. Temu primerno je bila tudi poneledjska izvedba Beethovna morda najslabše, kar je zadonelo po obsežni, sicer pa hvaležni Unionski dvorani. Manjkalo je vsako podrobno delo, skoraj vsak izraz in zato se je koncert s te strani končal, ne morda pri vsem občinstvu, a pri poznalcih in ljubiteljih glasbene kvalitete z nekakšno disonanco.

Ne tako pri Corellijevem koncertu grosso! Orkester ga je izvajal čisto, z dokaj močnim občutenjem. Zahteva pa ta stara skladba sugestivne moči in izraza baš v vsakem taktu in tu tiči morda razlog, da njena globina ni bila docela izčrpana, čeprav so se na mnogih mestih užigale iskre.

Razodetje v najplemenitejšem smislu je bila Škerjančeva simfonija, ki je na vsej črti prodrla. Morda je bilo to delo med vsemi ponedeljskimi točkami najbolje izvedeno. Poznamo našega skladatelja že po drugih velikih umetninah, a njegova druga simfonija preseneča to pot po svoji notranji dramatični zgradbi. Škerjanec je začutil, da more preko svoje izredno izvršne invencije pohiteti preko lirskih poljan in da je njegova narava izrazito duhovna, prepletena z mnogimi filozofskimi problemi, ki silijo k razgibanim razpletom. V tem oziru je ta simfonija tematično in dinamično tako zasnovana, da sili nehoti k

dramatični poglobitvi. Tu se bije boj med mehko zasnanjanim otožjem in sarkastičnim bičanjem razmer, ki tarejo sodobnega človeka. To bi utegnila biti njena najbolj verna srčika. Glasbenoanalitično pa škerjanec še nikjer drugod ni dosegel takšne intenzivnosti svoje tematične iznajdljivosti, pa tudi harmonsko tako nujno narekovanih izprememb in višinskih podvigov, kakor v tem svojem najnovejšem oziroma novem delu. Orkester se je vživel v duha njegove skladbe in jo predložil živo, občuteno, kvalitetno, na višini. Lepšega spričevala njegovega znanja in njegove ustvarjalne moči si kar ne moremo predstaviti. Vsaka škerjančeva nova skladba postaja sedaj glasbeni dogodek prvega reda. Dirigentu se je tu posrečil njegov pogumni nastop.

V Glazunovijevem violinskem koncertu smo po daljšem, predolgemu odmoru, ki ga je narekovala deloma tudi umetnikova šibka natura, srečali docenta Ruplja. Igral ga je svoj čas pri močnejši telesni konstituciji, seve ne s tako preciznostjo, dognanostjo do poslednje fraze, milino tona, s tako svojevratno noto interpretacije, kakor v ponedeljek. Rupelj predstavlja čisto izvirni lik vituozu. V veliko koncertno obliko vnaša tihi žar komorne glasbe, vsako tudi najmanjšo nianso skuša prekasvati s svojim izvirnim izobilkom valnim diletom. Le enega sem pogrešal pri njem, a to je voluminoznost tona, če tudi odvojdovi, da se je orkester premočno uveljavljal in ga na premnogih mestih zakril. Tehnično sila težaven koncert je izvajal igrave, dvoprijemli, pa stakati, njegovo čudovito obvladanje loka so morali zadiviti vsakega violinista.

Mladi dirigent Samo Hubad kaže znake izdatne nadarjenosti, seve je pa bil spored zanj pretežak. Šele dolgoletna praksa, pa intenziven študij slavnih dirigentov daja

človeku tisto, kar je za tak posel nujno potrebno. Ker je šlo za uvodoma navedeni reprezentativni namen, bi morda le bilo bolje, da smo koncert zaupali drugemu domačemu priznanemu dirigentu. Ta bi bil brez dvoma iz našega orkestra izklesal drugačen standard. Filharmonija ima v svoji sredi tolikšno število izvrstnih godbenikov, da bi bila v tem primeru svoj namen dosegla v splošno priznani obliki.

Dr. B.

Zapiski

NAPOLÉON BONAPARTE

Pred 120 leti je umrl Napoleon Bonaparte. Še za življenja je vstopil v legendo, postal skoraj mitična oseba. Velikega Korzicanca so se polastili zgodovinarji in pisatelji; na tisoče knjig razglabljajo njegovo usodo in še danes se niso zgodovinarji zedinili v presojanju Napoleonove osebnosti. Medtem ko ga nekateri sovražno in devljevo v nič, ga drugi obožujejo. Med tema dvema skrajnostima pa obstoji vrsta prehodov in oblik možnosti, da vsak po svoje uporabi, prikaže in raztolmači prigode njegovega življenja. Imed najpomembnejših spisov opusjeta Thiers in Taine Napoleona zgoj s političnega stališča, Jomini in Clausewitz pa samo z vojaškega; ostali pisci se bavijo večidel z njegovim osebnim življenjem in z dobo, ki ji je vtisnil tako značilni pečat.

Italijanska književnost je imela doslej malo spisov o Napoleonu in še ti so bili iz druge roke, pretežno anekdotičnega in fragmentarnega značaja. Nedostajalo ji je celotnega dela, pravega in resničnega življenjepisa, ki bi postavil v polno luč celotno podobo te velike figure, katere ogromna senca pada še na današnji svet in posebej še na Italijo, ki ga je rodila in odzibala. Kakor poroča Paolo de' Giovanni, ki so od-

polo d'Italia« z dne 16. t. m., je pravkar izšlo pri Garzantiu tako, že dolgo zaželeno delo, prof. Paola Ettore Santangela knjiga »Il Bonaparte«. Izšlo je v posebno ugodnem trenutku, ko je po več kakor enem stoletju Italija in z njo ostala Evropa zopet v boju za novi evropski red, v katerem bo narodom zagotovljena pravica in sadovi njihovega delatja.

Prof. Santangelo je postavil Napoleona v okvir njegovega časa in okolja, ga doumel in naslikal z velikimi in močnimi potezami, ne da bi se izgubil v nepreglednih podrobnostih in v anekdotičnih malenkostih, oklepajoč se vedno le tega, kar je bistveno in dognano. Predvsem govore o Napoleonu dejstva. Ta italijanski življenjepis slavnega Korzicanca osvetljuje vsu njegovo življenjsko pot, ves strmi vzpon do moči in slave tja do tragičnega konca velike kariere. Napoleonov meteor ni ugasnil na otoku Sv. Helene; odsev njegove luči pada celo v današnje dni. Napoleon je nehoti in nevede priliz vsakemu današnjemu narodu nekaj življenjske sile. Vsi narodi od Španije do Rusije — tako je zapisal že prej italijanski zgodovinar Francesco Lemmi — so pridobili ali obnovili zavest svoje lastne osebnosti in svoj narodni ponos. V nobeni državi pa ni bil njegov vpliv tako globok kakor v Italiji, najsi je to hodil svoja pota. Napoleonovi veterani so bili najštevilnejši in najodločnejši pristasi Risorgimenta, gibanja za osvobodjenje in zedinjenje Italije.

Italijanski raziskovalec Napoleonovega življenja in dela Santangelo razširja ta vpliv na ves svet in kaže, da je dal Napoleon svetu novo koncepcijo države, ki bo v bodočnosti še važnejša, kakor je bila v preteklosti. Prav to je dalo Santangelovemu delu o Napoleonu aktualnost. V nekem poglavju svoje knjige si pisec zastavlja vprašanje, kaj bi bilo, če Napoleon ne bi uspešna tiska dejanja, ki so od-

ločila njegov vzpon kvišku? Ni dvoma, da bi se prej ali slej pojavil v tej ali oni obliki njegov genij, toda kakšen

Zapiski na robu

Vljudnost

Pravijo da je vljudnost v današnjih časih močno popustila. Ali naj navedemo za vzpodbudo zanimiv zgled? Naj bo. Samo, prosimo, nikar se na koncu te ljubeznive zgodbe ne nasmehnite!

Prizorček se je odigral med vojvodo O. vernaiskim in njegovim upravnikom. O njem nam pripoveduje lignedski knez v svojih spominih. Kakor pravi, je vojvoda zelo cenil svojega upravitelja. Pa je upravitelj po nesreči zbolel in se mu je bližala bridka smrt. Ko je ležal na smrtni postelji, je prišel sam vojvoda po slovo. Srečen za voljo tolikšnega počačenja se je skušal umirajoči upravitelj s poslednjimi močmi nekoliko vzvratiti in je prosil preproščeno: »Premišlil sem, prosim vas, nikar mi ne zamerite, če si bom dovolil umreti v vaši navzočnosti.«

Nakar je vojvoda ginjen odvrnil: »O, prosim, prosim, nikar vas niti ne bo sram, moj najboljši prijatelj!«

In tedaj se je vljudni upravitelj poslužil priaznega dovoljenja in je izdihnil.

Skromnost

V kurdistanskem glavnem mestu je bila sloveča šola učestnosti, ki je imela naslednje glavno pravilo: »Člani naše šole morajo mnogo misliti, malo pisati in kolikor le moreče najmanj govoriti.«

Učenjak Zeb je zvedel, da je na tej slavni šoli še prostor za enega učenika. Popeljal se je tja in je na na listku sporočil gospodu rektorju: »Dr. Zeb prosim, da ga sprejmete za profesorja.«

Na žalost je bilo prazno profesorsko mesto že zasedeno, kar so obžalovali vsi člani profesorskega zbora, ker je pač bil dr. Zeb na glasu zavoljo velike učestnosti in duhovitega peresa. Gospod rektor zato ni vedel, kako bi dr. Zebu sporočil neprijetno vest, ne da bi pri tem izgubil preveč besed s praznim opravičevanjem. Pa se je domislil, dal je donesti čašo vina, napolnil jo je do roba z blahtnim vinom, da ni bilo mogoče ne kaplje več dotočiti. Potem je poklical dr. Zeba pred se.

Ko je dr. Zeb modrega obraza pristopil, mu je gospod rektor žalostnih oči pokazal prenapolnjeno čašo, ne da bi pri tem črnil besedo. Dr. Zeb je brž razumel. Bister, kakoršen je bil, se je pa takoj domislil, kako bo dal rektorju in vsemu profesorskemu zboru razumeti, da en sam učenjak ne more biti odveč. Dvignil je z rektorjeve mize listič razcevele rože in ga položil tiho in previdno na površino čaše, da ni zdrknila niti ena kaplja čez rob.

Duhoviti odgovor je žel splošno priznanje in dr. Zeb je bil sprejet v zbor učenjakov.

Misli

Polovične resnice so slabše kakor laži.

To se zgodi pač samo v pravljici: Kakor rečeno, tako storjeno.

Marsikatera ženska rajši spremeni svojo barvo, kakor da bi jo priznala.

Vreči se je treba v neznanse globine življenja. Toda ne utoniti, to se pravi: biti sposoben za življenje.

Kdor nikoli ne opravi s seboj, je na najlepši poti k popolnosti.

Kdor ima čustvo, ima tudi vest.

Človek je dober, toda ljudje so slabi.

Kaj naj bo zakon? Srečna vojna med močim in ženo.

Ne žaluj za nobenim domislekom. Če je bil kaj prida, se že še vrne.

Domači zdravnik

Kadar bolijo sinka zobje, so priporočljivi naslednji domači recepti:

»Sinko mora grgrati s toplo vodo!«

»Sinko mora grgrati z mrzlo vodo!«

»Dajte mu vendar vate v votli zob!«

»Votli zob je treba najprej očistiti!«

»Z alkoholom ga je treba izprati!«

»Samo ne alkohola, to skeli!«

»Sinko, vleži se z licem na tisto stran, kjer boli!«

»Sinko, vleži se na drugo lice, da se kri oteče!«

»Štej do 3.000, sinko!«

»Ne misli prav nič, samo miruj, sinko, potem bo minilo!«

»Na lice položimo vrečko s toplo soljo — takole!«

»Na lice položimo vrečko s sladkorjem — takole, vidiš sinko, pa boš spet kmalu vesel in zdrav!«

Mladost in starost

Dokler ga lahko ženska napravi srečnega in nesrečnega, je človek mlad.

In kdaj je možki v srednjih letih?

Kadar ga lahko ženska osreči, ne pa tudi onesreči.

In kdaj je človek star?

Kadar ga ženska ne more ne osrečiti ne onesrečiti.

Iz italijanske zgodovine

Svetovna vojna in pokret fašizma

Svetovna vojna je postala za Italijo trda preizkušnja. Način samega pričetka svetovne vojne je v pravnem pogledu odveza: Italije dolžnosti, da bi šla z Nemčijo in Avstro Ogrsko skupno v boj. Zaradi tega je Kraljevina Italija takoj dne 2. avgusta 1914 razglasila svojo nevtralnost, s čimer ni bila misljena popolna nevrtnost za vojno, marveč pozornost in priprava za varovanje lastnih pravic.

Brž sta se v Italiji razvili dve struji. Prva je bila za nevtralnost in jo je zlasti zastopala socialistična stranka skupno z Giolittijevimi pripadniki, druga pa je bila za vstop v vojno in v tej struji so bili nacionalisti in iredentisti, pribegli s tridentinskega in z jadranskega področja, nadalje močje takšnega kova, kakršnega sta bila Mussolini in Corridoni, ki sta obrnila socialistom hrbet, ker sta bila prepričana, da je prišel pravi trenutek za Italijo, ko si mora priboriti svoj prostor na solncu. Mussolini je pričel ognjevit propagando med širokimi množicami za vstop Italije v vojno. Svojo pripravljenost je pozneje izpričal s hrabrim zadržanjem v strelskem jarku, v pisateljskem pogledu pa s svojim zanimivim vojnem »Dnevnikom«.

Avstro Ogrska je med tem prodrla na Balkan in se je s tem dotaknila interesov Italije. Sedmi člen tretje zvezne pogodbe je za tak primer določal, da mora Italija dobiti primerno odškodnino. Seveda je Italija takoj obeležila svoje zahteve, ki so se nanašale na Trident in na Jadran. Tedaj je

Italijanski vojaki med Dolenjci

Novo mesto, 21. maja.

Novo mesto, ki šteje nekaj tisoč duš, je na Dolenjskem najvažnejše trgovsko središče, predvsem zaradi številnih cestnih križišč, železnice in v okraju goste naseljenega prebivalstva, ki se izključno bavi s poljedelstvom in živinorejo. V bližnji in daljni okolici je tudi mnogo gozdnega bogastva. S prihodom italijanske vojske je postalo mesto mnogo živahnije in nudi zelo pestro sliko.

Javni lokali so polni in dobro posečani po vojaštvu, ki daje mestu lep zaslužek. Posebno živahno je vrvenje po trgovinah. Zlasti dobro so obiskovane naše knjigarne, trgovine papirnatih stroke in drogerije. Slednje še posebej, ker je med italijanskimi vojaki izredno veliko spretnih fotomaterjev, ki z velikim veseljem in čutom za naravne lepote delajo s svojimi aparati vsakovrstne posnetke.

Ob prostem času vidimo vojake, kako se s slovarji v rokah trudijo, da se priučijo našega jezika. Prav tako pa se tudi naši ljudje z veliko vnemo uče italijanščine. Pri tem je posebno marljiva in neumorna šolska mladina, ki že veselo posega v razgovor. V nekaj tednih smo videli, da imajo italijanski vojaki neizmerno radi otroke. To njihovo srčno lastnost je opaziti na vsakem koraku. Če se pojavi v bližini otrok biciklist, motorist ali živinčec, povsod imajo otroci svojega velikega zaščitnika v italijanskem vojaku. Posebno pa še, če se primeri kakšna nezgoda, ti priskočijo takoj v pomoč. Krona dobrih lastnosti italijanskih vojakov pa je poštenost, katere lep primer je dal pred dnevi italijanski vojak v našem mestu.

Malega sinka gimnazijskega profesorja g. Jurka so domači poslali v nabavljajočo zadružno drž. namočencev, da plača dobavljeno blago v znesku 1100 din. Deček, ki

je šel malo pred poldnem zdoma, se je spometa nekaj zamotil in ni mogel denarja oddati, ker je bila trgovina že zaprta. Denar je imel deček v nabavni knjižnici, oboje pa shranjeno v tenki mrežici, katero je fantek brezskrbno vrtel okrog sebe in zamaknjeno opazoval živahno vrvenje na trgu. Naenkrat pa je kot nem obstal in se pričel ozirati ves preplašen po knjižnici in denarju. Kljub vsemu trudu in iskanju deček ni mogel najti denarja. Z velikim strahom je prišel domov, kjer je staršem potolžil svojo nesrečo. Da je novica roditelje zelo potrla je ob sebi umevno. Saj je bilo več kot polovica mesečnih dohodkov izgubljenih. Staršem je ostalo le majhno upanje, da se bo morda našel pošten človek, ki bo izgubljeni denar vrnil. Popoldne so iskali in polzvedovali povsod, kjer so imeli le malo upanja, da bi izgubljeni denar našli. Vse zastoj. Nenadoma pa se na stanovanjskih vrtih začuje glasno trkanje. V stanovanje sta vstopila nevsakdanja gosta — policijski stražnik in spremstvu italijanskega vojaka. Na kratko sta obrazložila svoj prihod. Vojak je pognil iz bluze pred presenečeno rodbino nakupno knjižnico zadruge in v njej vložil 1100 din v bankovcih. Vsak si lahko predstavlja, kakšno je bilo veselje v rodbini, ko je bil vrnjen izgubljeni denar. Vsi so se toplo zahvaljevali vojaku za najdeni denar in mu ponujali nagrado, kar je vojak 40. art. kompanije Geniere Ruffilo Guerinu hvalažno s plemenito gesto odklonil, češ da mu je v veliko zadoščenje že samo to, da vidi srečne obraze.

Pošteno dejanje je med ljudstvom, predvsem še med malomeščanstvom, napravilo globok vtis in o dogodku se je mnogo razpravljalo povsod, kar je ljudi utrdilo v veri, da so pošteni ljudje še na svetu. Dasi ravno je ta vera med nami že močno opešala.

Dihanje in telesno delo

Na olimpijskih tekmah v Los Angelesu leta 1932. so Japonci odnesli zmago v plavanju na vsej črti. To je bilo pravo presenečenje za vse, ki so pričakovali, da si bodo kratke proge razdelili med seboj domači »superatletiči«. Drugo presenečenje je bila ugotovitev, da so si Japonci pomagali s kisikom.

Ko se je ta vest pojavila v časnikih, so sportniki pričeli razmišljati o stvari, znanstveniki pa so iznašali zanimiva in širšim krogom malo znana dejstva o vplivu kisika na človeško telo. Razprava je se osredotočila okoli vprašanja, da-li se lahko kisik uvede v krvni obtok, da bi to človeku koristilo. Razmišljati in preizkušati so začeli vpliv, ki ga imajo na dihanje, strah, razburjenje in hrana.

Ze več kakor 30 let je od tega, kar je začela tehnika dihanja zanimati Ernesta Windlea. Ta priznani sportnik in znanstvenik je prebil ure, dneve in mesece pri proučevanju in urejanju fizioloških, psiholoških in kemičnih učinkov dihanja. Na vse strani sveta je razposlal mnogo pism, v katerih je prosil fiziologe, psihologe, biologe, kemike in kriminologe, naj mu odgovorijo na vprašanje: Kakšno razmerje obstoji med dihanjem in sposobnostjo za duševno in telesno delo. Dobil je mnogo odgovorov, na žalost pa so bili vsi preveč neopredeljeni. Nekateri znanstveniki so odkrito priznali, da na to vprašanje ne morejo odgovoriti. Tedaj se namreč še ni dosti vedelo o zlezhaz z notranjim izločevanjem.

Pomanjkljivi znanstveni podatki o dihanju so dali Windleu pobudo za nadaljnje proučevanje tega vprašanja. Počasi je odkrival činjenice in jih potrpežljivo urejeval. V vsaki vedi, ki jo je proučeval, je našel nekaj, kar se je nanašalo na njegov problem. Po dolgih letih je zbral toliko podatkov, da je lahko na njih osnovi dal precej točen odgovor na svoje vprašanje. Ernest Windle pa je pojasnil, da to niso nepobitna dognanja, ker je šele v začetku zbiranja podatkov o značnem pritisku in oksidaciji.

Lahko je resnica, — pravi Windle — da se je Japoncem posrečilo razredčiti kisik tako, da ga lahko brez nevarnosti vbrizgajo v človeško telo. Toda meni se niti po dolgih letih proučevanja ni posrečilo, da bi odkril tajnost tega postopka. Razen tega se kisik v obliki tekočega zraka ne more vbrizgati neposredno v kri, ker je znano, da v njej dela mehurje in povzroča počasnejši krvni obtok. Ernest Windle navaja še druga dejstva, ki so važna posebno za trenerje in aktivne sportnike. Tičejo se posebej vpliva dihanja na telesno delo.

Splošno se priznava, da ima telesna in duševna paraliza, ki človeka čisto prevzame od strahu, svoj izvor v glavnem v kemičnih motnjah koordinacije dihanja, delovanja srca, diafragme in mišičja. Pričakovane bolečine in poškodbe, ki je navadno posledica strahu, vedno moti dihanje. Nerazpoložnost, trpljenje in strah so duševna stanja, ki so v tesni zvezi z dihanjem.

Tudi hrana ima na dihanje vpliv. Prepečen želedec povečuje potrebo za kisikom na škodo ostalega tkiva. Zato je duševna delavnost zmanjšana. Ernest Windle je poleg ostalega ugotovil, da je kisik naravnih prečiščen proti razburjenju. Iz tega se vidi, kako velike važnosti je pravilno dihanje. Treba je vedno, kadar koli je to mogoče, dihati globoko, skozi nos in s trebuhom. Često je pomanjkanje kisika v telesu vzrok bolezni. Ljudje, ki na kakršen koli način ne dobivajo potrebne količine kisika, so najmanj odporiti proti boleznim.

O ugotovitvah Ernesta Windlea mora razmišljati vsak, kdor hoče imeti uspehe v sportu. Danes so rezultati v vseh sportnih panogah dosegli nepojmljivo višino. Sportna publika zahteva vedno nove in nove rekorde. Kaj naj storijo pri tem trenerji. Ali naj dovolijo, da se naša mladina z umetnimi sredstvi pretvori v sportne avtomate?

Na springfieldskem vseučilišču so delali poizkuse z vdihavanjem kisika z ozirom na sposobnost za telesno delo. Prišli so do naslednjih ugotovitev. Plavalec navadno hitro diha. Na en zamah zrak vdihne in izdihne. Med vdihom trebušne mišice popuste, tako da se diafragma pomakne v trebušno duplino. Prsni koš se pri tem nekoliko omehča. Pri izdihu je postopek obraten. Ta česta sprememba ima za posledico zmanjšanje delovnega efekta nog in rok. Trenerji za teke so to že davno opazili. Zato priporočajo, da se n. pr. pri teku na 100 m izdihne in vdihne samo enkrat. S poizkuski so na omenjeni univerzi ugotovili, da kisik pomaga k delovni sposobnosti samo tedaj, če ga vdihamo pred tekmo. Njegov vpliv pa ni dolgotrajen, preostane se približno po petih minutah. Posebne omebe je vredno, da so se igralci, ki so pred tekmo vdihavali kisik, po tekmi počutili manj utrujene.

Vsekakor so imeli Japonci metodo naravnega dumpinga, dobro preizkušeno, ko so svojim plavalcem na olimpijadi dajali pred tekmo vnašanje dihati kisik. Ne smemo jih obsojati, dokler ne bomo točno vedeli, kakšen odnos obstoji med kisikom in sposobnostjo za telesno delo. Doslej vemo še malo o tem, toda gotovo je, da ta odnos obstoji.

samo poraz Avstrije, marveč posredno tudi razsulo Nemčije. Dne 4. novembra 1918 je premirje kronalo zmago orožja italijanskega naroda.

Ko se je v Parizu sestala mirovna konferenca, so zvezne sile skušale prikrajšati Italijo. Najbolj je bila Italija prikrajšana s tem, da ni dobila prav nobenega deleža od ogromnega kolonialnega plena, ki sta si ga pridelili Francija in Anglija. To je še bolj priložilo ogenj v olje, ko so se pokazale usodne posledice svetovne vojne in je tudi Italijo zajelo prevratno gibanje. Sledila je cela vrsta delavskih stavk in leta 1920. so bile nekaj časa tovarne zasedene. Nešteto je bilo spopadov, ki so rušili državljanski red, jemali zaupanje v domovino in kradli iz src naroda domovinsko ljubezen. Slabotna, nedelavna vlada je mirno zrla ves ta nesrečni vrvež, ki je skoraj že docela ohromil politično in gospodarsko življenje Italije.

In tedaj, sredi vsega nereda, se je zdramil nov pokret, ki si je zapisal na prapor, da hoče rešiti Italijo, jo ozdraviti in jo uravnati v lepo bodočnost. To je bil fašistični pokret, ki je bil dne 23. marca 1919 ustanovljen v Milanu. Vodil ga je Benito Mussolini. Po odličnih sposobnostih svojega organizatorja, govornika in pobudnika je začel fašistični pokret zbirati mlade in zdrave sile naroda ter je postopno zatrl prevratne pojave. Dne 28. oktobra 1922 se je fašizem s pohodom v Rim postal oblast v Italiji.

Fašistično vlado je čakala kopica nalog, ki so izvirale iz svetovne vojne in jih je bilo treba čim prej rešiti. Tako je bilo treba predvsem urediti razmejitve z novo Kraljevino Jugoslavijo, dalje vprašanja Al-

banije in kolonij, kolikor je imela Italija po londonskem paktu pravico do odškodnine. Novi duh v italijanski zunanji politiki je izražal prebujeno samozavest. Italija si je med drugimi narodi brž pridobila ugled, kakršen ji pritiče, ker je pokazala čvrsto odločenost, da brani svoje koristi, in ker je postala zelo občutljiva za svoj ugled in veljavo.

Dne 12. novembra 1920 je bila v Rapallu podpisana pogodba o razmejitvi med Italijo in Jugoslavijo. Sledila so leta stalne napetosti, ker je francoska diplomacija na Balkanu in v Srednji Evropi učvrščala svojo politiko. Poleg drugih vplivov na Balkan je pa Italija dosledno stremela po Albaniji, ki je zanj velikega strateškega pomena, saj obvlada ohrantsko ožino, kjer je med italijansko in albansko obalo komaj 35 km razdalje. Dne 27. novembra 1926 je Italija podpisala s kraljem Ahmedom Zogom prijateljsko pogodbo. Odmev v Jugoslaviji je bil močan. Jugoslavija je sodila, da je s tem nakazan napad na načrt proti njej. V ožračju novih zmed je francoska diplomacija ustregla razpoloženju Beograda in je predlagala podpis pogodbe o zvezi med Francijo in Jugoslavijo, ki je bila že nekaj mesecev pripravljena. To se je zgodilo 11. novembra 1927. Enajst dni nato je bila podpisana druga zvezna pogodba, ampak v Tirani — in to je bila pogodba med Italijo in Albanijo.

Približno 10 let so ostali italijansko-albanski odnosi v bistvu nespremenjeni. Sklenitev pogodbe med Italijo in Jugoslavijo dne 25. marca 1937 je začasno pomirila nevarno žarišče na Balkanu, kar kralju Ahmedu Zogu ni bilo všeč. V marcu 1939

je hotel izvesti svoj manever. Med tem ko je 8. marca predlagal italijanskemu poslaniku v Tirani, naj se stiki med Italijo in Albanijo okrepijo z novo prijateljsko pogodbo, za kar je bil Rim pripravljen, je Ahmed Zogu 12 dni pozneje brez prave utemeljitve zahteval, naj pride italijanska vojska v Albanijo. Hotel je razdvojiti Jugoslavijo in Italijo in narušiti mir na Balkanu. Italijanska vlada mu ni ustregla. Odletel je bilo zadržanje Ahmeda Zogu še bolj čudno. V zapor je moral več albanskih patriotov, ki so se vnelali za Italijo. In tudi italijanski živeli je bil nadlegovan. Tedaj se je italijanska vlada odločila za končno zasledbo Albanije. Dne 13. aprila 1939 je bil italijanski kralj naprošen, da sprejme zase in za svoje naslednike naslov albanskega kralja. S tem se je začela za Albanijo nova doba.

Pa že dotlej so imeli Italijani pokazati lepe uspehe svojih prizadevanj v Albaniji. Od konca leta 1925 do konca leta 1938. je v Albanijo vloženi kapital narasel na milijardo in 837 milijonov lir. Do konca leta 1938. so Italijani zgradili 275 km novih cest, 1500 km cest pa so obnovili ter zgradili vrsto velikih in srednje velikih mostov pa še tisoč mostov. Italijansko pridobivanje petroleja v Albaniji je spremenilo puščobo Devolija v vzorno petrolejsko pokrajino Evrope. Od 13.000 kubičnih metrov petroleja v letu 1935. se je produkcija v letu 1938. povzpela čez 100.000 kubičkov. Civilizacijsko delo v Albaniji je zavrla nova vojna. Porušila je mnogo storjenega dela. Toda zdaj se bodo prizadevanja nadaljevala natančneje po Mussolinijevem načrtu.

XX.

Sklanjatev samostalnikov. La declinazione dei nomi.

Italijanski jezik ne pozna prave sklanjatve kakor slovenski; samostalniki in pridevniki ne spreminjajo svojih končnic, temveč nakazujejo sklon s predlogi, ki jih stavijo pred prvi sklon, in sicer se tvori drugi sklon s predlogom di, tretji sklon s predlogom a. četrti je enak prvemu. Pri tem je treba paziti na to, ali ima samostalni pred seboj določni spolnik ali ne. Ako ga ima, je stvar čisto preprosta. pred prvi sklon postavimo di ali a in drugi oz. tretji sklon je narčen, n. pr.: chi? kdo? di chi? koga? a chi? komu? che

il padre oče lo zio

del padre očetov dello zio

al padre očetu agli zii

il padre očeta lo zio

i padri očetje gli zii

dei padri očetov degli zii

ai padri očetom agli zii

i padri očete gli zii

l'amico

dell'amico

all'amico

l'amico

la sorella

della sorella

alla sorella

la sorella

le sorelle

delle sorelle

alle sorelle

le sorelle

le amiche

delle amiche

alle amiche

le amiche

Podobno kakor di in a se spajajo s spolnikom tudi predlogi: da (k, pri, od), in (v), su (na) ter con (s, z):

dal fratello, dallo zio, dall'amico, dalla città, dall'amica

nel centro, nello stivale, nell'armadio, nella casa, nell'urna

sul libro, sullo stivale, sull'armadio, sulla tavola, sull'urna

col sugo, con lo zio, con l'albero, con la madre, con l'urna

dai fratelli, dagli zii, dagli amici, dalle città, dalle amiche

nei centri, negli stivali, negli armadi, nelle case, nelle urne

sui libri, sugli stivali, sugli armadi, sulle tavole, sulle urne

coi libri, con gli zii, con gli alberi, con le madri, con le urne.

Pripomba Rabbio se tudi oblike: col-

lo, colla, coll', cogli, colle. so pa zelo

redke.

Vocaboli.

La famiglia rodbina, la figlia hči, il

figlio sin. il genitore roditelj, il pa-

rente sorodnik, il giovane mladenič,

la giovane mladenka, lo scolaro uče-

nec, la scolara učenka, la donna žena,

la stanza soba, la parola beseda, netto

čist, diligente marljiv, il suo (množina

il suoi) njegov, il nostro naš, il vostro

vaš, ascoltare poslušati (ascolto), por-

tare nesti (porto), scrivere pisati, sol-

tanto samo, chiedere al fratello pro-

siti brata, il capello las (il cappello

klobuk), la zia (cia) teta.

Vaja. Prevedi: La famiglia di nostro

zio è grande. La figlia dello zio è pic-

col. La figlie di vostra zia sono belle

giovani. Noi non ascoltiamo le parole

d'ogni uomo, ascoltiamo soltanto le

parole d'alcuni uomini. I capelli delle

donne non sono più lunghi. I genitori

degli scolari diligenti sono contenti. La

sorella chiede al fratello un po' di

burro. Perché non portate le frutta

alle amiche?

Prevedi: Ali poslušate besede rodi-

teljev? Roke teh deklic niso čiste.

Očetova in materina soba (= soba

očeta in matere) je velika. Kakšna je

stričeva

Potovanja med zvezdami

Vojna znamenitega letalca skozi stratosfero, prof. Piccarda, ni odvrnila od njegovega dela, poroča »Il Regime Fascista« v zanimivem članku. Slej ko prej nadaljuje svoje raziskave, in sicer v posebnem laboratoriju v Veveyu, kjer mu je na razpolago vse, kar potrebuje za svoje študije.

V razgovoru s svojim obiskovalcem, novinarjem, je pogumno učenjak obširno spregovoril o vprašanjih, ki ga zanimajo in ki zanimajo tudi ves svet, saj se nam v tem področju v bodočnosti, ki morda ni tako oddaljena, kakor si mislimo, obetajo velike stvari.

Astronavtika, veda, ki se bavi z vprašanjem poletov skozi vesoljstvo, pravi prof. Piccard, obeta res dosti. Toda ta veda, ki za sedaj samo teoretizira, nam daje tudi razumeti, kako omejeni so pripomočki, ki so današnjemu človeku na razpolago. Čeprav je mogoče z visoko matematiko odpraviti mnoge ovire, ki se postavljajo poletom skozi vesoljstvo na pot, nam ostane še dovolj neresenih, težkih vprašanj. V praksi so težave seveda še neprimerno večje, ko v sami teoriji. Zemeljsko ozračje, ki sega 8 do 10 km visoko (govorimo samo

o pravem ozračju, kajti nad to plastjo se širi stotine kilometrov debela plast stratosfere), hrani mnoge skrivnosti. Ni nič čudnega, da poznamo sicer njegovo sestavo, toda dejansko smo se v njegove višine le malo povzpeli. Stratosferni baloni s posadko so dosegli komaj višino kakšnih 20 km, baloni brez posadke pa ne več kakor 38 do 40 km.

V teh višinah smo še vedno v obsegu zemeljske privlačnosti. Če bi pa hotel v medplanetni prostor, bi potrebovali motorjev prav posebne konstrukcije. Navadni eksplozijski motorji, ki potrebujejo za svoje obratovanje zraka, odpovedo že v nizkih ozračnih plasteh. V moderni dobi je bilo v zvezi s temi vprašanji že mnogo govora o raketah in velikih izstrelkih s posadkami. Kar se tega tiče, moramo pomisliti, da so današnja razstreliva, tudi če bi jih uporabljali za tako ogromni top, kakršnega si je izmislil Jules Verne v svojem znamenitem romanu, dosti prešibka, da bi mogla premagati zemeljsko težnost in sredežne sile. Verneov izstrelak s posadko bi se moral, če bi hotel premagati te sile, sprožiti s tolikšno brzi, da bi ljudi v njem bilo takoj konec. Zavora, ki si jo je

pisatelj izmislil, bi jim življenje sicer morala rešila, toda namesto tega bi vzela izstrelku potrebno brzi, tako da bi nikoli ne prišel iz zemeljskega območja.

Domislica z raketami je zanimiva, toda s številnimi računi je prof. Piccard dokazal, da bi morala takšna raketa za vzlet in povratek imeti s seboj ogromno množico eksploziva (ali druge gorljive snovi), na stotine ton. Sten je stvar praktično odpravljena in nam ni treba niti še upoštevati, da bi raketa ogromnih razsežnosti bila v stalni nevarnosti zavoljo meteorov, da bi zahtevala velikanskih stroškov in da bi morali ljudje v njej prebiti leta na potovanju med zvezdami. Absurdno je tedaj misliti, da bi se dalo vprašanje rešiti z raketnimi vozili.

Nasprotno pa ni tako absurdno misliti, da bodo medplanetna potovanja postala mogoča tedaj, ko si bomo zagotovili stalne in poljubno spremenljive pogonske sile. To bo takrat, ko bomo rešili vprašanje preoblikovanja in razkrajanja materije, vprašanje o drobitvi atomov. To je stvar, ki jo je človeštvo že načelo in ki jo bo nekoč, v bližnji ali daljni bodočnosti, tudi z uspehom rešilo.

Nekoliko vprašanj o zvereh

Ali imajo tigri, levi, pantri itd. črne ali zelene oči?

Človek, ki jih opazuje v kletkah, je včasih prav v zadregi z odgovorom. So trenutki, ko žarijo oči velikih divjih mačk z naravnost magično zelenim bliskom. Ta nastaja takole:

Svetlobni žarek, ki vpada v njihovo oko, gre skozi zenico in očesno lečo, ki ga koncentrirajo, do očesnega ozadja. To ozadje je samo na sebi, razen pri albinih, vedno črno. V očeh nekih živali, zlasti zveri, pa zadene žarek plast najdrobnejših, gosto nasejanih kristalov, ki sestavljajo v očesnem ozadju tako imenovano »svetlo preprogo«. Ta svetlobo izredno močno odbija. Zeleni sijaj opazimo le tedaj, če obrne žival glavo naravnost proti človeku, da se smer njegovega pogleda z odbitimi žarki s svetle preproge. Vir svetlobe seveda ne sme biti za živaljo. Ob vsakem obratu z glavo, bodisi pri živali ali pri opazovalcu, čudni zeleni sijaj takoj izgine. S »hipnozo« in podobnimi stvarmi nima ta pogled vse-pak nobenega opravka.

Zakaj ližejo zveri tako vneto svoje mladice?

Večina ljudi misli, da jim s tem snažijo in »očesajo« kožo. Stvar pa ima večji pomen. To lizanje s hrupnim, zaroženim materinim jezikom predstavlja tudi krepko masažo, ki pospešuje živalicam krvni obtok in dihanje. V zadnjih letih so ugotovili, da se ta masaža zgodi z vso točnostjo vedno tedaj, ko pričnejo mladici cviliti in s tem masažo naravnost zahtevajo. Kmalu potem se mladice iztrebi. Mladici

zveri se pač sami od sebe ne morejo iztrebiti, čim jim mati pri tem s pravilno in izdatno masažo ne pomaga. »Lizalni refleksi« samice spada prav tako k negovanju mladice kakor dojenje. Umetno negovani mladici, ki so jih predčasno odvzeli samicam, morajo streljati v živalskih vrtnih redno drgniti s toplimi, vlažnimi cunjami, kajti brez tega nadomestila za masažo bi na primer mladi tigri in levčki kmalu poginili.

Kakšno starost ucajajo zveri in od česa umirajo?

O starosti ujetih zveri imamo natančne zapise, nimamo jih pa o zvereh v prosti naravi. Povprečno znaša najvišja starost za leoparda 15 let, za leve in hiena 20, za tigre 20 do 25, severne medvede 35 do 40, rjave medvede 40 do 50 let. To v resnici ni svetlopišna starost, tudi če vzamemo za primerjavo slona, ki živi 80 do 100 let. To je malenkost proti starosti dreves, med katerimi živijo na primer hrasti in bukke okrog 1000 let, ciprese do 2000, mamutska drevesa pa celo nad 4000 let.

Kar se tiče vzrokov smrti, umirajo zveri po večini za infekcijskimi boleznimi, zlasti pljučnico in vnetjem črev, včasih povzročajo smrt tudi paraziti. V živalskem vrtu in cirkusu pa se živali pogosto zaduše od grizljaja mesa ali kakšne kosti. Nekoč znameniti lev »Koburge«, last francoskega krotilca Henrika Martina, se je zadušil s svojo najljubšo igračo, klobučevino, ki jo je imel v naročju. To je bila za »kralja puščav« gotovo prav malo slavna smrt.

Effetti della primavera Učinki pomladi

Letala proti oslovskemu kašlju

V Čilu se je pojavila pred nedavnim epidemija oslovskega kašlja. Spravili so se nad njo na nov način — z letalom. Številni vojaški in civilni letalci so se ponudili, da bodo obolenim otrokom pomagali do zdravilne »spremembe zraka«. Dvignili so se z njimi v višave do 4000 m. Nad sto otrok je od tega takoj ozdravelo.

In un campo di prigionieri di guerra — V nekem ujetniškem taborišču

In Germania — v Nemčiji

Letališča brez megle

Pred kratkim je norveški meteorolog Sverre Pettersen objavil da v bodoče megla ne bo več delala neprikljub letališčih, ker je iznašel neko kemično raztopino, s pomočjo katere bo lahko poplovinoma razpršil meglo. Izum norveškega meteorologa sta preizkušala dva ameriška profesorja, ki sta z manj kakor 400 litri te raztopine razglašala meglo v 500 metrov dolžine 50 m široke in 10 m višine Tekočina bo dobrodošla tudi za razpršitev umetne megle, v katero bo sovražnik zavil svoje tanke ali druga bojna sredstva, da bi bila varna pred bombniki.

Ananasso gigantesco Orjaški ananas

ma artificiale, che fa ad un coltivatore le veci di un'insegna — toda, na žalost, le umeten. Nekemu lastniku nasada rabi namesto napisne deske

Amerika čuti pomanjkanje

Tudi Amerika čuti neprijetne posledice vojne. Začele so ji primanjkovati številne specialitete, ki jih je doslej uvažala iz Evrope. Tako je iz Francije dobivala vermet, in sicer ga je leta 1939 dobila še 749.100 hl. V Franciji in Italiji pa je zaradi blokade velikanska hiperprodukcija te Američanom tako priljubljene pijače.

Tako je z okupacijo Holandske prenehal tudi ves njen izvoz steklene posode za laboratorije, ameriškim učenjakom pa primanjkujejo retorte in steklenice.

Dobro cigaretni papir je imela Francija in Amerika ga je kupovala za 4 milijone dolarjev na leto.

Ameriške gospodinjice so bile velike ljubiteljice francoskega porcelana, po katerem zdaj zamaž povprašujejo.

Amerika je pojedla vsako leto 4.500.000 funtov paprike, ki jo je dobivala od Madžarske in Španije. Neki botanik v Los Angelesu je sedem let poskušal vzgojiti papriko, ki bi lahko uspevala tudi v Ameriki. Podjetni mož pridobiva zdaj okoli 120 tisoč funtov paprike in nima nobenega konkurenta na ogromnem ameriškem trgu.

Začimbe — razkošje preteklosti

V tem času vsakršnih omejitev nas lahko tolaži misel, da ljudje včasih niso poznali marsikatero jed: ali začimbe brez katera si danes skoraj ne moremo misliti kose in večerje. Tako je bil na primer poper, ki ga imamo danes tako radi v juhi ali v solati, nekoč pravo razkošje. Še pred XV. st. so bile začimbe nekaj tako dragocene in redkega, da so si jih lahko privoščili le na kraljevskih mizah. Mnogokrat so bile začimbe pravi cilj fantastičnih potovanj po neznanih deželah. Tako si je Portugalska celo stoletje nabirala bogastvo s trgovino z začimbami.

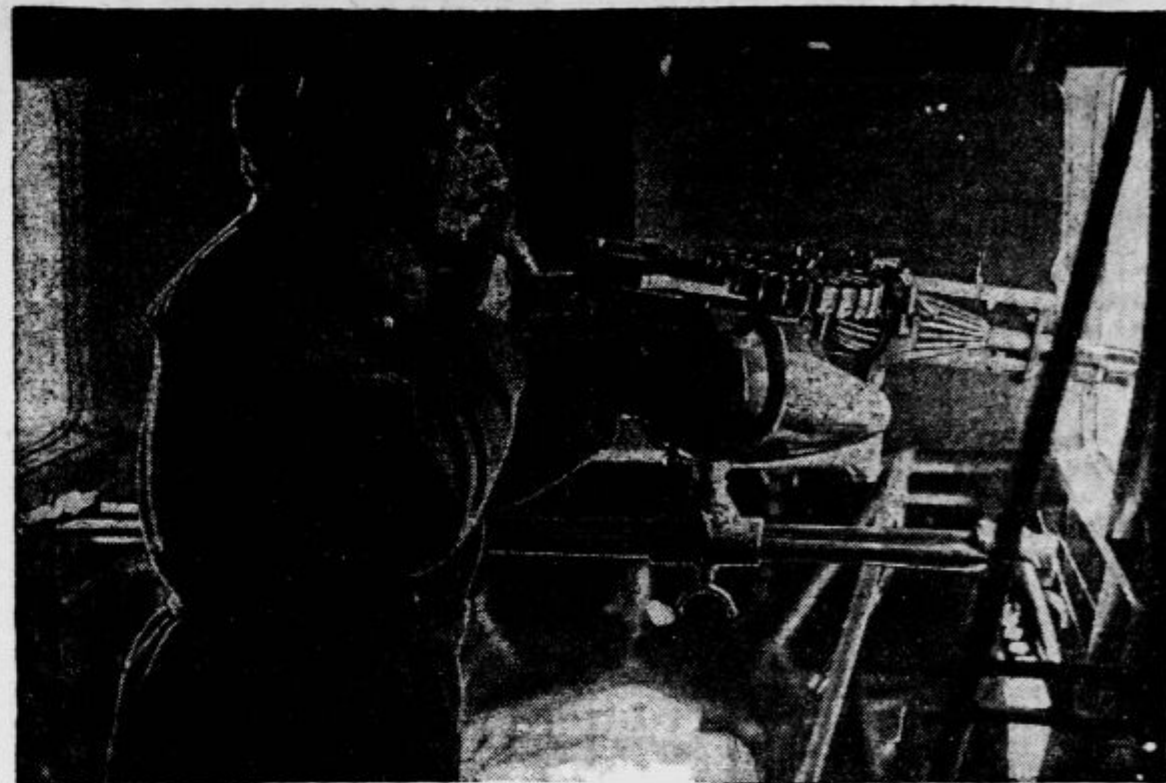
Kislo zelje je zdravo

Surovo kislo zelje ni samo izvrstna uvodna jed, temveč ima veliko vrednost tudi z zdravstvenega stališča. Priporočati ga je posebno bolnikom s hemoroidi. Vsebuje mnogo apna in čisti telo.

Ločilo za smeh

Imamo ločila, ki izražajo vprašanje, začudenje, prezir, nimamo pa nobenega ločila, ki bi označevalo nasmeš ali dobro voljo. Zato je Američan Carleton K. Lewis predlagal, naj bi uvedli v pravopis tudi neke vrste »ločilo nasmeša« — dve ukrivljeni črti, ki bi predstavljali nasmejana usta.

Mitragliatore — Strelec

In un caccia italiano — v italijanskem lovskem letalu

Dežela, kjer jemljejo smrt lahko

Prebivalci goratega okrožja Marmarosa, ki je v septembru lanskega leta pripadel Madžarski, so v nenavadnih odnosih do bele žene s koso. Že v njihovih pogovorih in rekli se kažejo ti odnosi: »Živimo težko, a umiramo lahko.« — »Kdor se je rodil, umira tudi umreli.« — »Življenjska sveča ugasne nekoč za vsakogar, pa to nič ne de, kajti potem odide v večno luč.«

Kdor čuti, da se mu bliža smrt, se spove in dobi poslednje olje. Zgodi se pa, da se mu stanje potem izboljša in živi dalje. Tedaj ne sme nikoli več, niti v najbolj vročem poletju, hoditi bos. Umirajoči se mora posloviti od vseh, tudi od svojega najhujšega sovražnika. Nazadnje se poslovi tudi od svojeve, ki se mu zahvaljuje za dobrote, ki jim jih je storil. Čim zaprejo mrtvecu oči, oblečejo moški praznjo oble-

ko, ženske se oblečejo v belo. Truplo polože na kup sena, roke in noge ovijejo s platnenim trakom, na prsi mu položijo križ iz dveh slamnatih bilk. Do pokopa zabavajo potem mrtveca z vsakovrstnimi dotiki, ker so prepričani, da je duša še v telesu in da posluša, dokler ne padejo prve grude na krsto. Ko polagajo truplo v krsto, platnene trake in seno skrbno shranijo. Če bi mrtvecu v grobu ne našel miru in bi strasil po hiši, bi to seno in trake sežgali ter ga z dimom prepodili iz hiše. V krsti zamenujajo slamni križ z lesenim križem, mrtvecu dajo v žep dva novčiča, da bo imel na onem svetu nekaj denarja. Ko nosijo krsto iz hiše, udarijo z njo trikrat proti hišnemu pragu in jo nesejo trikrat okrog poslopja, da bi se pokojni poslovi od doma. Seveda je tudi pogrebna gostija vsemu temu primerno živahna in prav nič žalostna.

Skrivnost ogrlice Marije Antoinette

Italijanski publicist Luigi Silvio Amoroso je pred nedavnim objavil novo gradivo o tako zvani »aferti z ogrlice«, ki je pomagala pred ljudstvom onečastiti kraljico Marijo Antoinetto in zrušiti francosko monarhijo. Amoroso dokazuje, da je imela pri tej aferi angleška tajna služba svoje roke vmes.

Anglija pod Pittom je bila ob koncu 18. stoletja tesno zvezana s prostozidarstvom, ki mu je kot eden najboljših proslulih članov pripadal slepar Cagliostro. Anglija je uporabljala njegovo dobro plačano pomoč, da si je zagotovila dragoceno sodelovanje pariške politične policije. Podkupil je vse odlične zastopnike prevratnega in reformatorskega gibanja.

Glavni sunek angleških intrig je veljal francoski kraljici Mariji Antoinetti. Minister Choiseul je bil z mojstrsko potezo dosegel poroko med hčerjo Marije Terezije in francoskim dofenom. Odtlej se je Anglija trdovratno obračala proti mladi ženi, ki je s svojo mladostjo, lepoto in neizkušenošjo predstavljala škibo točko v kombinacijah ministra Choiseula. Tako je nastala prava zarota proti Mariji Antoinetti.

Manzonijeva „Zaročnica“ v filmu

Pod vodstvom Maria Camerinija se je v velicasti scenariji Koruskega jezera pričela izdelava filma, ki mu je dejanje posneto po slovitem Manzonijevem romanu »Zaročnica« (I Promessi sposi). Junakinja trenutno sicer še ni izbrana, ostale vloge pa bodo igrali Gino Cervi (Renza), Ruggero Ruggeri (kardinala Boromeja), Carlo Ninchi (Nelmenovanega), Armando Falconi (don Abbondio), Enrico Glori (don Rodrigo), Luis Hurtado (o. Kristofor), Osvaldo Valentini (grof Attilio), Ines Cristina Zaccanti (Perpetua) in Dino di Luca (Il Griso). Italijanska javnost pričakuje ta film z veliko napetostjo.

Avtomat za ribjo vabo

Z dobrim domislekom si je brivec Herman Douyard iz Northamptona v Massachusettsu pripravil imetje. Ker so Američani strastni ribiči, je Douyard, ki sam ljubi lov na ribe, v raznih mestih postavil avtomate, iz katerih potegneš za nekaj centov vrček z — živimi črvi. Američanom v bodoče na nedeljskem ribolovu torej ne bo več potrebno, da bi tratili čas z nabiranjem žive vabe. Ta tehnična novota je imela takšen uspeh, da je brivec opustil svoj dosedanj poklic in začel izdelovati same nove avtomate.

Ostanki sveč

Ostanke sveč lahko izkoristimo za izdelavo dobrega ločila za parkete. Moramo iz pretopiti, nato precediti skozi staro krpo in premešati z nekaj terpentina. Ko se masa shladi, je uporabna za navedeni namen.

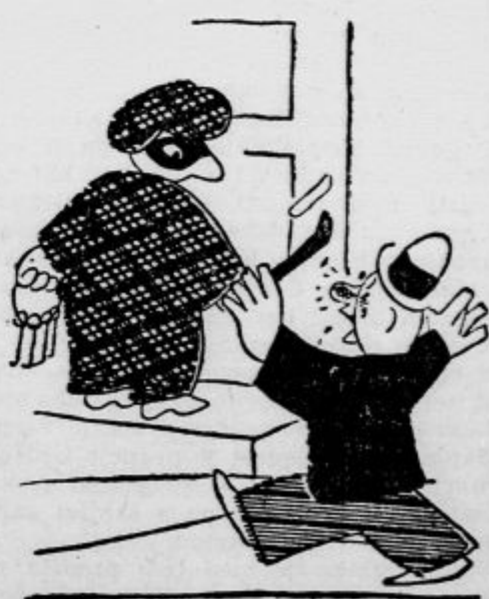
Živali na tehnični

Slon je največja žival na kopnem, a če hoče srečati še večje, pojdi na morje, med družino kitov, med katerimi velikani s težo 150.000 kg, to je s težo 50 slonov, niso ravno izjema. Slon tehta torej le okrog 3000 kg. Sledijo mu povodni konji s povprečno 2500 kg ter mroži, ki odvirajo za dobro tono vode. V srednjem veku, ko so morali prenašati viteze z vsemi njihovimi oklepi in z vso prilago, so konji dosegali 600 do 750 kg. Takšni eksemplari so danes zelo, zelo redki.

A NEKDOTA

Danteja Alighierija je med službo božjo v cerkvi nadlegoval možak, ki se ni dal odpraviti z nobeno dobro besedo. Slavni pesnik, ki je bil seveda le do neke mere potrpečljiv, mu je končno zastavil vprašanje: »Povej mi, katera je največja žival na svetu?« — »Slon,« je odgovoril oni. — »Torej molči, slon!« ga je odpravil avtor »Božanske komedije«.

VSAK DAN ENA

Nikar ne vstopite, nesrečnik, pred vrati stoji moja žena!«

(»Tidens Tegne«)

Camillo Righetti

Spomin

V dolini sredi gozda stoji na samoti stari grad, v katerem biva več let pri svojih sorodnikih. Kadar brije veter ob pobekih, udarjajo močnejše buke s svojimi vejami na okna, in z dimnika, ki kipi iz vitez stolp v nebo, odmevajo turbinski klci nesrečonosne ptice dol v družabno sobo.

Cesto povabim k sebi svoje prijatelje. Tiha, resna narava, ki nas obdaja, njeno zlatom in škrlatom pretkana jesensko odejo, ki opominja na preteklost, prostrane sobe, v katerih spominjajo pohištvo, slike in orozje, viseče na stenah na davno minule čase: vse to teži nekam temno na duha in ustvarja razpoloženje, ki sili k razmišljanju.

Nekega dne pozno popoldne, ko je dež udarjal na šipe in so drevesa jecala v viharju, smo sedeli v sončni dvorani, v zamolčkih okvirjih pa so s sten mrko zrla na nas v svojih svečanih, okornih nošah gospodje in dame, ki so nekaj domovajili. Hladno nam je bilo in skoraj bi si bili zaželeli prijetnega prasketanja v baročni kamninu. Pogovor je nanesel na stare vaze in nove okultistične nazore, na nepojasnjene dogodivščine in sicerjiti tudi na »spomini« umirajočih ljudi, ki se javljajo pred njihovo okvirjih in na katere je ljudstvo verovalo že nekaj. Bliznji graščak, starejši temperamentni gospod, ki je bil takrat pri nas v posetih, je vsa ta vprašanja s smehom zavrnil, češ da so to zgodbe za stare ženske. Toda, moj prijatelj Robert, doktor filozofije, je odvrnil, da je zbrala »Society for Psychical Researches« v Londonu, ki šteje v svoji sredi poznane učenjake, več stotin nesporno overjenih primerov, pri katerih je bila izključena slehera slučajnost, pomota ali gojufija. Očitno so se ti primeri pripetili ljudem, ki so izrazili mediji, katerih možganski in živčni sistem reagira na »miselne vales«.

»Vi torej resno verjamete, da ni izključeno, da bi se kar na lepem tu v sobi prikazal kak duh in bi začel strašiti?« vpraša smeje neverni graščak.

»Nikakor ne,« odgovori Robert, »slične vizije se odigravajo le v trenutku, kadar zazna medij o kakem določnem dogodku, recimo o smrti, in sicer s svojimi duševnimi očmi; tako nekako, kakor če gledamo v sanjah kak pojav, kako pokrajino. Pri brežični fotografiji sprejme sprejemna postaja vest v Morsejevih znakih. Nasprotno pa se zdi, da pretvarjajo možgani vesti, ki jih sprejmejo na podoben način, namreč telepatičnim putem, v slike. Vsekakor drži, da je le malo ljudi dano, da bi s pomočjo halucinacij dobili kake določne, konkretne podatke.«

»No, zdi se mi,« spregovori graciozna, vitka gospa Reza, »da se jaz lahko štejem med te vrste ljudi, in moja teta Helena tudi. Sicer te stvari nerada pripovedujem, ker jim ljudje ne verjamejo, ali pa ugovarjajo, češ da so zgolj sanje ali pa domišljija. Po teh stvarnih pojasnitvah besedah, ki jih je pravkar izgovoril naš učen gospod doktor pa si vseeno drzno govoriti o tem. — Teta Helena je živila s svojo rodbino v neki vili v Gradcu, njen svak Fritz pa na Dunaju. Fritzja je imela teta vedno zelo rada, zdi se mi celo, da je bil Fritz v mladosti vanjo zaljubljen. V poslednjih letih je bil stric Fritz težko bolan. Nekega večera je stopila teta Helena v svojo sobo, pa se je takoj vrnila vsa blede in razburjena k nam. »Baš zdaj je umrl Fritz!« je dejala svojemu možu in otrokom. Mož jo je ves začuden vprašal zakaj. »Ko sem odprla vrata svoje sobe,« je odvrnila s tresočim glasom, »sem zagledala čudno, fantastično razsvetlavo postavilo poleg mene, in v hipu sem spoznala v njej strica Fritzja. Obenem pa mi je instinktivno prišla misel, da je stric v tistem trenutku

umrl. Bilo je okoli desete ure zvečer. Naslednjega dne je prišla za Dunaja vest o stricjevi smrti. Umrl je prejšnji večer ob deseti.«

Meni sami pa se je pripetilo sledeče: Ležala sem pozno zvečer v postelji, pa nisem še spala. Luč sem sicer ugnjala, toda v sobi je bilo prilično svetlo, ker je gorela pred hišo cestna svetiljka. Naenkrat sem opazila, da sedi nekdo v naslanjaču ob vznožju moje postelje. Dvignila sem se, naslonila se s komolci na blazino in sem skušala ugeniti, kdo bi neki utegnil biti. Čudno se mi je zdelo, da ni bilo prav nič tesno pri srcu. Tedaj pa se postava zgane in razločno sem spoznala profil pokojnega svojega svaka. Pomislila sem: Kaj naj to pomeni? Da bo kdaj v rodbini umrl? In kdo? Nič ne izmed nas ni bil bolan, niti bolesten. Medtem je postava izginila. Naslednje jutro sem pripovedovala možu o čudni noči prikazni, mož se je seveda smejal, češ da sem sanjala. Toda osem dni pozneje je moja tašča umrla, nenadoma, ne da bi bila kaj bolna.

Jedva je gospa Reza dokončala svojo povest, ko se je zgledala k besedi živahna sestra hišne gospodinjice:

»Moji prijatelji Berti se je nekoč sanjalo nekaj čudnega. Sanjala je, da jo je na cesti na Dunaju popadel stekel pes, naker je stekla k najbližjemu stražniku, natoč zvedeti za naslov doktorja Pasteurja. Stražnik pa da ji je odgovoril: »Pa se morate požuriti, če hočete se pravočasno dočeti!« Moja prijateljica je drugo jutro pri zajtrku svojemu možu pripovedovala, kaj se ji je sanjalo. Ko se je mož zvečer vrnil domov, je prinesel s seboj večerni list, v katerem je stala brzoglavka: »Danes ponoči je v Parizu nenadoma umrl doktor Pasteur.«

Géza, upokojeni diplomat in ugledni pisatelj, ki je vse te zgodbe poslušal z izredno pozornostjo, je porabil kratko pavzo, ki je nastala po Rezinem pripovedovanju, in se obrnil k Robertu:

»Popreje si poudarjal, da je medijalna zmoglost, dognati z živci slike dogodkov, ki se odigravajo v dalji, pri ljudeh zelo redka. Toda v tej mali družbi, ki je danes tukaj zbrana, sta že dve dami pripovedovali o teh stvareh, in tudi meni se je pripetilo podoben primer.

V svojih mladih letih sem se mnogo pečal s problemi duše, umiranja in posmrtnega življenja ter sem obilo razpravljalo z ljudmi, ki so se za te stvari zanimali. Poznal sem mlado deklico, s katero sem preživel v počinčah — bil sem takrat v Theresianumu — nekaj tednov na deželi pri svojih sorodnikih. Bila je starejša od mene. Govorila sva mnogo o »spominu« in nekoč sva obljubila drug drugemu: kdor izmed naju bo prej umrl, naj drugemu pošlje kakršno koli obvestilo ali pa se naj u prikaže. Nekaj mesecev pozneje, bilo je pozimi, sem legel precej pozno zvečer v spalnici Theresianuma spat. Nisem še zaspal, vsaj imel sem zavest, da sem buden. Spalnica je bilo razsvetljeno nočna svetilka. Tedaj sem opazil, kako je neka postava vstopila skozi vrata in se lagodno gibala skozi dvorano. Mislim sem si, da je v sobi službovali prefekt, ki opravlja službo in pregleduje sobe. Toda ko se je postava približala moji postelji, obstala za hip pred menoj in mi pogledala v obraz — takrat sem spoznal ono damo, prijateljico s počinč. Hip nato je postava izginila v temi. Drugi dan sem pripovedoval svojemu najboljšemu prijatelju, kaj se mi je ponoči pripetilo. Prijatelj je bil mnenja, da se mi je sanjalo. Najsi je imel prijatelj prav ali ne, najsi sem sanjal v budnem stanju z odprtimi očmi ali pa v polbudnem stanju: nekaj dni pozneje sem dobil mrtvaško vest: moja prijateljica je umrla po kratki teži bolezni, natančno v tisti uri, ko se mi je prikazala v spalnici.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 15.—. Dopolni in šifritve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov.

Kam pa, kam?

Danes obiščite
gostilno
pri Panju, Vegova ulica
št. 10. 9891-13

Službo dobi

Mlado postrežnico
za dopolnilne isče Zevnik
Strossmeyerjeva ul. 10.
IV. nadst. 9870-1

Siviljsko

pomočnico
dobro, sprejme salon na
Poljanski cesti 5, Lon-
dar. 9840-1

Gospodinjstvo

pomočnico
mlajšo, z dobrimi izpri-
čevili isčem. Naslov v
vseh posloval. Jutra. 9860-1

Priden hlapec

pošten, dobi takoj služ-
bo. Naslov v vseh poslo-
valnicah Jutra. 9892-1

Študentske isče

Postrežbo
iščem, najraje v Trno-
vem. Lampetova ul. 13.
9909-2

Samostojen

korespondent
s perfektnim znanjem
italijanskega, nemškega
in hrvaškega jezika isče
zaposlitev. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Samostojen kore-
spondent«. 9862-2

Vrtove

oskrbuje strokovnjak za
vrtarsko, sadjarstvo in
čebelarstvo proti skromni
odškodnini. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod
»Vrte«. 9895-2

Vajenci (ke)

Brivskega vajenca
postnega, boljši staršev,
sprejemam. Nemškega
na ogl. odd. Jutra pod
»Mesto v Ljubljani«. 9899-44

Vajenko

za modistovski stroko,
sprejemam takoj. Saln
»Truda«, Aleksandrova
cesta 5. 9915-44

Prodaj

Damske čevlje
ševro, semiš, št. 40 po-
polnoma nove, prodam.
Na ogled in cena v vseh
poslovalnicah Jutra. 9846-6

Ia. čebelnj vesek

raumen, proda večjo ko-
ličino Mednara, Ljublja-
na, Zidovska ul. 6. 9874-6

Otroški voziček

dobro ohranjen in stol-
ček za otroke prodam.
Polzve se v Mostah, Za-
loška cesta 61. 9873-6

Otroški voziček

hitro in dobro prodam
pri »Prometu« nasproti
Križanski cerkvi. Kličite
tel. 43-90. 30-6

Prodaj

Daunensteppecke, Wä-
sche, Royal Schreimb-
maschine Portable, Feder-
duchente, Federkopipol-
ster. Ponudbe na ogledni
odd. Jutra pod »Ugodno«. 9885-6

Nov širok kauč

in omaro prodam. Do-
mobraška 23-1, levo. 9875-6

»SERIRAJ

V »JUTRU«!

Voz na peresih

kmečki zapravilek in
poltovorni voz s kaso-
nim in ciza ugodno na
prodaj. Trstenjakova 1.
dvoršče. Bežigrad. 9880-6

Prodaj

2 triletna, nove gume,
star časopisni papir, pi-
sarniško opremo ter čed-
na lokala. Naslov v
vseh posloval. Jutra. 9914-6

Voz na gumi

enovprečen na peresih,
z dir. ugodno napredaj
Trnovska ul. 25. 9918-6

Pouk

Romanist
poučuje italijansko. —
Vprašajte od 10. do 11.
in od 13. do 15. pri Ac-
ceto, Tavčarjeva 4-1. 9864-4

Italijanske

in nemščine
vešč intelektualce isče
primerne službe. Ponu-
dne na ogl. odd. Jutra
pod »Vesten«. 9875-4

Italijani

che desiderate ad'impa-
rare la lingua slovena
praticabile, mandate di-
stinte offerte al'oglasni-
co. Jutra sotto sigla
»Présto slovenca«. 9681-4

Moderno

italijansko
uspešno poučujem. Kon-
verzacija v toskanščini.
Ponudbe na oglas. odd.
Jutra pod »Ekspress«. 9862-4

Soliden pouk

Tečaj nemščine in ita-
lijansko. Beethovnova
ulica 9-1. 9881-4

Kupim

ZLATO
SREBRO PLATINO
SVAKODNEGA ZAKLADA
KUPIM VSA VREDNOSTI
KUPIM VSA VREDNOSTI
KUPIM VSA VREDNOSTI
KUPIM VSA VREDNOSTI

Kupujemo

vse »Juhane« steklenice
po najvišji ceni. »Alli-
mentas«. Vodnikovca 65.
od 10. do 12. ure. 9539-7

Hladilno omaro

malo, Frigidaire, na elek-
triko, kupim. Ponudbe:
Selovin, poštni predal 270
Jutra pod »500 do 800«. 9888-19

Orehovo jedilnico

kupim. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Dobro
ohranjeno 666«. 9903-7

Otroško posteljico

kovinasto, kupim. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Posteljica«. 9869-7

Fotoaparate

potopotrešne
radio, aktivke in druge
predmete kupim. Ponu-
dne na »Pototekniko«. —
Vošnjakova 4. 9876-7

Blagajno

železno, ognja varno —
večjo, kupim. Ponudbe z
opisom pod šifro »Var-
nostna« na ogl. oddelisk
Jutra. 9913-7

Auto, moto

Fiat Balilla
4-sedežna limuzina, po-
polnoma brezhibna, šele
uvožena, skoraj nova, ma-
la poraba goriva, ugodno
napredaj. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Balilla«. 9912-10

Gassogene

»Cizereli«
(pogon z lesnim ogljem)
s pustite montirane na
vsa osebnih ali tovornih
avto, ali stabilni motor
in se potem lahko vozite
medtem ko se z benci-
nom ne morete. Genera-
tor delavnica, Tyrseva 13
(Pigo te). 9911-10

Kolesa

Damsko in
moško kolo
tovarniško novo, najbolj-
še italijanske znamke,
za zelo nizko ceno na-
prodaj. Generator delav-
nica, Tyrseva 13, Filovec
9910-11

Les

Hrastove hlode
v vsaki množini kupuje
parketna tovarna Vrhn-
ikotnik. Verd. p Vrhni-
kotnik. 9580-15

Kupimo vsako

koščino
bukovih drv, oglja, tra-
mov in desk. Ponudbe
na »Exportles«. Ljublja-
na, Tyrseva 15. 9877-15

Pohištvo

Vezane spalnice
prima barvane na ore-
hovo korenino in kuhin-
je proda in sprejema
vsa naročila mizarstva
in zaloge pohištva. Ven-
turini Ludvik, Florjan-
ska 31, telefon 48-12. —
Ogled od 2. do 6. popold-
ne. 9906-12

V najem

Košnjo po vrtovih
njih in travnikih vzam-
em v najem, Huč, Ve-
gova 10. 9893-17

Lokali

Lokal
majhen, komforten, od-
dam takoj. Banka Sla-
vija, Gajeva ul. 2. 9908-18

Trgovski lokal

v centru Ljubljane, pri-
praven za kar koli odd-
dam. Naslov v vseh po-
slovalnicah Jutra. 9871-19

Iščem lokal

za preprosto obrt. Cenj.
ponudbe na ogl. oddel.
Jutra pod »500 do 800«. 9888-19

Pisarniške sobe

oddam s telefonom v
centrumu Ljubljane. Per-
son, poštni predal 307. 9890-19

Osební avto Škoda

v najboljšem stanju u-
godno napredaj. Dosa d.
z o. z. Ljubljana, Celov-
ška cesta 38. 9879-10

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato
kupi po najvišjih cenah

ČERNE — juvelir,

Ljubljana, Wolfova
ulica 98-34

Posest

»REALITETA«

posestna posredovalnica
v Ljubljani je samo
v PRESERNOVI ULICI 54
Nasproti glavne pošte
Telefon 44-20

Vsako nepremičnino

v Ljubljani in njeni
okolici kupimod. »Realite-
ta«, Presernova ulica 54,
I. nadst., nasproti glav-
ne pošte. Telefon 44-20.

Hiše, parcele

proda ali nakupu,
posreduje najhitreje in
najvestneje — Pojasnila
brezplačna in brezobvez-
na. Zaječ Andrej, reali-
tetsna pisarna, Ljubljana,
Tavčarjeva ul. 10. tele-
fon začasno 35-64. 9409-20

Zemljišče

v sredini Dolenjske —
ugodno napredaj. Po-
nudbe na ogl. odd. Jutra
pod »Zemlja«. 9907-20

Trgovska hiša

zidana pred dvema le-
toma na prometnem
kroži, brez konkurence,
v okolici Ribnice, se u-
godno proda zaradi po-
bežni Naslov v vseh po-
sloval. Jutra. 9855-20

Izgubljeno

Ker je ukraden
dežnik in aktovka, ima-
te jo predati policiji v
Šiški. Ako ne predate
aktovko in dežnika, bo-
ste plačali 500 din. 9872-28

Stanovanja

Enosob. stanovanje
suho in sončno isče za
1. junija zakonSKI par
brez otrok. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Točna plačnika«. 9797-21a

Dvosob. stanovanje

v centru ali bližini cen-
tra. Isče mirna, točna
stranka. Ponudbe na ogl.
odd. Jutra pod »Tri od-
rasle osebe«. 9796-21a

Trosob. stanovanje

in kuhinje isčem. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Točen in reden
plačnik«. 9861-21a

Enosob. stanovanje

v centru ali okolici za
tako isčem. Ponudbe na
ogl. odd. Jutra pod šifro
»Mira stranka dveh
osebe«. 9856-21a

Sobo odda

Prazno sobo
zračno in čisto, oddam
1. junija. Medvedova c.
7-1, pri Gorenškem ko-
lodvoru. 9901-23

Opremljeno sobo

v vili s parkom oddam
za takoj. Souporaba ko-
palnice. Naslov v vseh
poslovalnicah Jutra. 9902-23

Gospod išče sobo

blizu nove cerkve v Ši-
ški. Ponudbe na oglas.
odd. Jutra pod »Čista«. 9859-23

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom, eno
all dvema posteljama, v
bližini tramvaj oddam.
Sp. Šiška, Cernetova ul.
31, I. nadst., vrata 3. 9882-23

Sobo

z dvema posteljama in
posebnim vzhodom od-
dam. Novak, Resljeva c.
30, podprilčije. 9886-23

Sostanovalko

sprejem. Rožna dolina
dolina c. VII. — št. 24.
9887-23

Opremljeno sobo

v centru oddam. Ga-
jeva ul. 9, vrata 4. 9896-23

Lepo sobo

s souporabo kopalnice
oddam poleg glavne po-
šte. Naslov v vseh po-
sloval. Jutra. 9898-23

Prazno sobo

lepo, veliko, oddam za
1. junij. Miklošičeva 22a
III., levo. 9917-23

Sobe išče

Opremljeno sobo
v centru, z dvema po-
steljama ter eno prazno
sobo za pisarno, isčem
za takoj. Lahko tudi
dvosobno stanovanje. —
Ponudbe na ogl. odd.
Jutra pod »Nujno«. 9842-23a

Opremljeno sobo

s posebnim vzhodom ali
garnituro isčem za Ju-
nij. Ponudbe na oglasni
odd. Jutra pod »Za ju-
nij«. 9867-23a

Parno pekarno

oddam v Ljubljani. Per-
son, poštni predal 307. 9889-23a

Dve opremljeni

sobi isčem
s souporabo kopalnice
event. kuhinje, na Mirju
ali v bližini. Plačam tu-
di za več mesecev na-
prej. Ponudbe na oglas.
odd. Jutra pod »Takoj«. 9884-23a

Opremljeno sobo

čisto, svetlo z dvema po-
steljama v centru za
takoj, event. s soupora-
bo kopalnice isčem. Po-
nudbe na ogl. odd. Ju-
tra pod »Boljša zakon-
ca«. 9894-23a

Stroji

Ljubljanska kreditna banka

Vodilni bančni zavod v Ljubljani ustanovljen leta 1900

Izvršuje vse bančne posle, zlasti navadna in brzojavna nakazila po vsej Kraljevini Italiji, izstavlja cirkularne čeke, provaja osebne in blagovne akreditivne. Izplačilno mesto za čeke in nakazila Mitteleuropäisches Reisebüro G. m. b. H. Berlin.

Korespondent Banca Commerciale Italiana

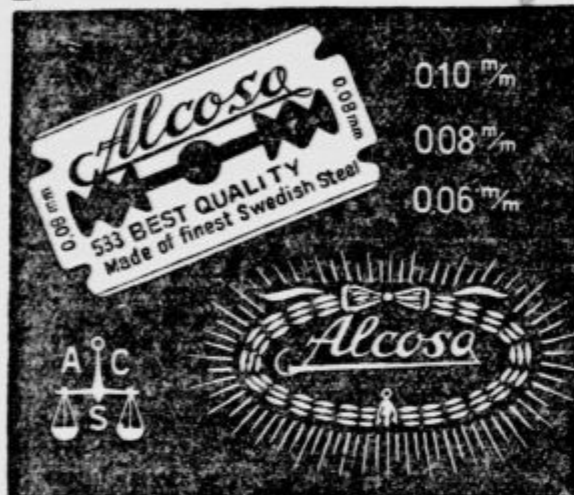
Banca di credito di Lubiana

Primario Istituto Bancario di Lubiana Fondato nell'anno 1900

Tutte le operazioni bancarie in specie rimesse semplici e telegrafiche per le varie piazze del Regno d'Italia. Emissione assegni circolari. Aperture di crediti semplici e documentari. Pagamento assegni e lettere di credito del Mitteleuropäisches Reisebüro G. m. b. H. di Berlino

Corrispondente della Banca Commerciale Italiana

Boljšje brije in dalje
traja ...

Zahtevajte povsod britvico
ALCOSO

Obnavljajte naročnino

Strte sporočamo, da nas je zapustila naša draga mama

Marija vd. Bajt
ovd. Podbršček roj. Durli

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, 22. maja 1941 ob 15. z žal — kapela Marijinega Oznanjenja. Maša zadušnica se bo brala 23. t. m. ob 10. v frančiškanski cerkvi.

Ljubljana-Trbovlje-Kanal ob Soči.

Zalujoče hčere:
Marija, Slava, učiteljica, Pepina

ITALIJANŠČINE, NEMŠČINE, FRANCOŠČINE,

korespondence in vseh trgovskih poslov večja absolventka
trgovske akademije (z odliko) želi premeniti službo. —

Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »K—21«.

Zahvala

Podpisani se v svojem in v imenu vsega sorodstva najlepše zahvaljujem
vsem, ki so sočustvovali z nami ob priliki smrti naše mame in stare mame

Amalije Trošt roj. Cuček

Prav tako se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, pevcem, darovalcem
cvetja in onim, ki so našo mamo spremili na njeni zadnji poti.

Novo mesto, dne 20. maja 1941.

Dr. Trošt Josip

ZAHVALA

Za mnoge ustmene in pismene dokaze iskrenega sočustvovanja povodom
smrti naše ljubljene žene, mame, stare mame, sestre, tete in tašče, gospe

MARIJE RAMOVŽ, roj. KMETIČ

žene trgovca in gostilničarja

se tem potom vsem najlepše zahvaljujemo.

Posebno se zahvaljujemo gg. zdravnikom, čč. duhovščini, pevcem za v
srce segajoče žalostinke, gasilski četi iz Stožice za častno spremstvo, vsem
darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so drago pokojnico v tako častnem
številu spremili na njeni poslednji poti.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v petek, dne 23. t. m. ob 8. uri zjutraj
v farni cerkvi na Ježici.

Stožice, dne 21. maja 1941

ZALUJOČI OSTALI

CREDITO ITALIANO

Banca di interesse nazionale -- Zavod obče nar. značaja

Sede sociale
Genova

Direzione centrale
Milano

Capitale e riserva:
Lit 623.394,040

Sede di Trieste
Piazza C. Ciano

Tutte le operazioni di banca,
cambio e borsa. Servizio spe-
ciale per le relazioni com-
merciali con l'estero.

Filiali in tutta l'Italia

Banche affiliate:

Banca Dalmata di Sconto: Zara,
Spalato, Sebenico.

Banca Italo Francese di Credito:
Parigi, Nizza, Tunisi.

Italo Egiziano: Alessan-
dria, Cairo, Port Said, ecc.

Banca Italiana per la Cina:
Scianga.

Banca Italo Belga: Antwerpen,
San Paolo, Rio de Janeiro,
Buenos Aires ecc.

Sedež družbe:
Genova

Centralna direkcija:
Milano

Glavnica in rezerva:
Lit 623.394,040

Sedež v Trieste:
Piazza C. Ciano

Vsi bančni, tečajni in borzni
posli.

Specijalna služba za trgovske
zveze z inozemstvom.

**Podružnice po vsej
Italiji**

Združeni in afilirani zavodi:

Banca Dalmata di Sconto: Split,
Zadar, Šibenik.

Banca Italo Francese di Credito:
Paris, Nica, Tunis.

Banco Italo Egiziano: Aleksan-
dria, Kairo, Port Said itd.

Banca Italiana per la Cina:
Sangaj.

Banca Italo Belga: Antwerpen,
San Paolo, Rio de Janeiro,
Buenos Aires itd.

DROBILEC ZA KAMENJE (ŠUTO)

kompletan s siti, ki tare vsaj 10 m³ na uro,
kupim. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod
»Drobilec«

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Perfektnega italijanskega KORESPONDENTA

sprejme

bančni zavod v Ljubljani

Pismene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »BANKA« 3958

Angela Gričar, roj. Pocajt

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vršil v četrtek,
na praznik Vnebohoda, ob 4. uri popoldne izpred hiše
žalosti v Doljem Podborštu pri Trebnjem na podruž-
nično pokopališče k Sv. Marjeti.

Pokopališče k Sv. Marjeti.
Prosimo tihega sožalja.
Dolnji Podboršt pri Trebnjem, dne 20. maja 1941.
Zalujoči: FRANC, mož; ADOLF, DANICA,
FRANCI, IVO, SLAVKO, otroci — ter ostalo
sorodstvo.

Dotrpel je po dolgi in mučni bolezni naš predobri in
ljubljeni oče, stari oče, gospod

CERAR FRANC

nadsprevodnik drž. žel. v pokoju

21. t. m., previden s tolažili sv. vere.
Na zadnji poti ga spremimo v četrtek, dne 22. maja
l. 1941., ob 5. uri popoldne z žal. kapele Sv. Krištofa
k Sv. Križu.

Ljubljana, Dunaj, dne 21. maja 1941.

Zalujoči: MARIJA GROSSMAIER, FRIDE-
RIKA CERAR, LIA ZINNBAUER, hčerke,
KARL, vnuk, INGE, vnukinja — ter ostalo
sorodstvo

PREMOG
DRVA — nudi
I. Pogačnik
BOHORICEVA 6
Telefon 20-59
Postrežba brezhibna

Veliko trgovsko podjetje
iskre v strogem centru
pritične lokale
za pisarne. Pismene ponudbe na ogl.
odd. »Jutra« pod »Strogi center 6«.

Klišeje
ENO IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP ŠT. 23

Dotrpela je naša dobra žena, skrbna mati, stara mati, tašča itd.

Marjeta Lokar roj. Strbenc

soproga nadučitelja v pok.

Pogreb drage pokojnice bo v četrtek, dne 22. t. m. ob ½ 5. uri
popoldne izpred mrtvašnice Splošne bolnice na Zaloški cesti na
pokopališče v Štepanji vasi.

Sv. maša zadušnica bo v četrtek 29. t. m. ob ½ 7. uri v cerkvi
pri Božjem grobu v Štepanji vasi.

Ljubljana, dne 20. maja 1941.

Zalujoči:

IVAN soprog; JANKO, ANTON, FRANCE, sinovi;
GIZELA om. ZEN; ZORA, om. CERČEK, hčeri —
in ostalo sorodstvo.

Brez posebnega obvestila.